

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

ORTAÖĞRETİM 10. SINIF COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN
UYGULANMASINDA YAŞANAN SORUNLARIN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)

Türkan BUĞDAY
ORCID: 0000-0002-1279-4181

Danışman
Doç. Dr. Recep BOZYİĞİT
ORCID: 0000-0002-1279-4181

Konya – 2022

ÖN SÖZ

Bu çalışmamda ve yüksek lisans eğitimimin başından sonuna kadar hem akademik hem manevi olarak desteğini, emeğini esirgemeyen çok değerli Doç. Dr. Recep BOZYİĞİT hocama teşekkür ederim. Tüm süreç boyunca her kapısını çaldığım zaman yardımcı olan NEÜ Coğrafya Eğitimi Bölümü hocalarıma ayrıca teşekkür ederim.

Araştırma verilerimin toplaması sırasında anket yaptığım okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere katkılarını esirgemedikleri için teşekkür ederim.

En önemlisi hayatımın her alanında maddi manevi desteklerini hep yanımda hissettiğim ailem canım annem ve babama, verdiğim kararlarımda destekledikleri için ve zorlandığım anlarda pes etmememi öğrettikleri için sonsuz teşekkür ederim.

Çalışmamın yeni hazırlanacak coğrafya öğretim programına ve ilgili araştırmalar için rehber bir kaynak olarak yararlanılan bir çalışma olması en büyük dileğimdir.

Türkan BUĞDAY

TEMMUZ 2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	vii
TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	x
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sayılılar (Varsayımlar).....	6
1.5. Sınırlılıklar.....	7
1.6. Tanımlar	7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. 1971 Coğrafya Taslak Programına Göre Amaçlar;	9
2.2 1973 Coğrafya Öğretim Programına göre Amaçlar;	10
2.3 1982 Geçici Müfredat Programına Göre Coğrafya Öğretiminin Amaçları;.....	13
2.4 1983 Coğrafya Öğretim Programına Göre Amaçlar; Öğrencilere	14
2.5 Ders Geçme ve Kredili Sisteme göre Hazırlanan Müfredat Programına göre Ortak Dersler Grubunda yer alan Coğrafya 1–2 Derslerinin Amaçları.....	16
2.6: Ders Geçme ve Kredili Sisteme göre Hazırlanan Müfredat Programına göre Seçmeli Dersler Grubunda yer alan derslerin amaçları.....	17
2.7: 2005 Coğrafya Dersi Öğretim Programının amaçları.....	19
2.8:2017 Coğrafya Dersi Öğretim Programı	21
2.9:2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı	22
3. YÖNTEM.....	26
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	26
3.3. Veri Toplama Araç veya Teknikleri.....	30
3.4. Verilerin Toplanması.....	31

3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	32
4. BULGULAR	33
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	52
5.1. Tartışma ve Sonuç	52
5.2. Öneriler.....	60
KAYNAKLAR.....	61
EKLER.....	65
EK 1.	65
EK 2.	76

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Ortaöğretim 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği) başlıklı tez çalışmamın toplam **89** sayfalık kısmına ilişkin, 21/07/2022 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%28** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

21/07/2022

Türkan BUĞDAY

Doç. Dr. Recep BOZYİĞİT

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

21/07/2022

Türkan BUĞDAY

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

f : Frekans

CBS : Coğrafi Bilgi Sistemleri

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TD: Tebliğler Dergisi

TDK: Türk Dil Kurumu

ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablolar

Tablo 1. Örneklemdedeki Liselerin Buldukları İlçe ve Öğretmen Sayıları.....	27
Tablo 2. Coğrafya Öğretmenlerinin Cinsiyet Dağılımları.....	27
Tablo 3. Coğrafya Öğretmenlerinin Hizmet Yıllarının Dağılımı.....	28
Tablo 4. Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Okulların Dağılımı.....	28
Tablo 5. Liselerin Buldukları İlçe ve Öğretmen Sayıları.....	28
Tablo 6. Coğrafya Öğretmenlerinin Görevli Olduğu Okul Türü Dağılımı.....	29
Tablo7. Coğrafya Öğretmenlerinin haftalık ders dağılımları.....	29
Tablo 8. Coğrafya Öğretmenlerinin dersine girdikleri sınıfların ortalama mevcutları.....	29
Tablo9. Coğrafya Öğretmenlerinin düzenlenen 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programını İncelemeye Göre Dağılımları.....	30

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Ortaöğretim 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği)

Türkan BUĞDAY

MEB kararıyla 2018 yılında düzenlenen coğrafya öğretim programının 2019 - 2020 eğitim öğretim yılında uygulanması eğitim - öğretim faaliyetlerinin paydaşlarının katkısı ile 10.sınıf coğrafya öğretim programının öğretmen görüşleri ile incelenmesi araştırmanın nihai amacıdır.

2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirildiği araştırmamda, betimsel bir çalışma olan tarama yönteminden yararlanılmıştır. Türkçe-Sosyal bilimlerde yoğun olarak kullanılan tarama araştırmalarında, büyük gruplarla yürütülen çalışmalarda, grupta içinde ki bireylerin olayla alakalı olarak düşüncelerinin alındığı araştırmalardır (Karasar, 2006).

Araştırmanın verileri için, "Ortaöğretim 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği) " olmak üzere ölçme aracı (anket) kullanılmıştır. Anket uzman görüşlerine dayanarak hazırlanmıştır.

Kullanılan anket 5 bölümden oluşmaktadır. 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programını değerlendirmeye yönelik olarak kullanılan bu ölçeğin ilk bölümü kişisel bilgilerden oluşan 8 madde içermektedir. İkinci bölümünde ise program geliştirmenin temel öğelerinden biri olan hedef ögesini değerlendirmek için 8 madde bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise programın temel öğelerinden içerik ögesini değerlendirmek için 7 madde bulunmaktadır. Dördüncü bölümde ise öğretme ve öğrenme sürecine yönelik olan değerlendirmede 8 madde bulunmaktadır. Ve en son olarak beşinci bölümde ise ölçme ve değerlendirme sürecini değerlendirmek için 2 madde bulunmaktadır. Kullanılan veri aracında toplam 25 madde bulunmaktadır.

Veri toplamak için hazırlanan anket uzman görüşleri ile değerlendirilmiş, onaylanmış ve 100 coğrafya öğretmeni tarafından yanıtlanmıştır. Ulaşılan sözel ve derecelendirme verileri ışığında 10.sınıf coğrafya eğitim programında yaşanan zorluklar başlığı altında çıkan görüşler, kazanım ve içeriğin çok yoğun olduğu ve bu yoğunluğun 1 yıllık öğretim süreci boyunca verilen ders saati içerisinde tam anlamı ile gerçekleştirilmesinin imkansızlığıdır. Ayrıca coğrafya eğitimi sadece sınıf ortamında gerçekleştirilecek ders olmadığı, gerekli arazi çalışmaları ve aktif öğrenme stratejisinin kullanılması için yeterli alanların eksikliği olduğu görüşleri hakimdir. Mevcut programda bulunan hedef ve içerik her okul türü için uygun olmadığı bazı meslek liselerinde hem yeterli ders saati azlığı hem de öğrenci portföyü açısından üst derece kaldığına ulaşılmıştır. Coğrafya dersini sadece sözel ders kalıbından çıkarıp yaparak yaşayarak öğrenme imkanı için gerekli sınıflar ve daha çok hayatın içerisinde kullanılacak gerekli içeriklerin ve imkanların var olması gereklidir. Coğrafya eğitim programında önemli olan coğrafi bilgi sistemi (cbs) konusu için içeriğin yetersiz olduğu, bunun yanında belli başlı aşağıda belirtilen konuların çoğu kez tekrar edildiği de öğretmenlerimizin görüşleri arasındadır.

Sonuç olarak genel sorun ders saatinin yetersiz oluşu ve programın yapılandırıcı görüşte hazırlansa bile ders saati sayısı ve içeriğin yoğunluğu yüzünden çağdaş yöntemler yerine anlatım ve soru cevap yöntemine sevk ettiği görüşü hakimdir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Öğretim Programı, Eğitim Programı ,coğrafya

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Turkish and Social Sciences Education
Geography Education Program
Master Thesis

The Evaluation of The Problems Encountered At The Phase of Implementing High School Grade
10. Geography Course Instruc-Ting Program According to The Opinions of The Teachers

Türkan BUĞDAY

The final aim of the research is to apply the geography teaching program, which was organized in 2018 with the decision of the Ministry of National Education, in the 2019 - 2020 academic year, and to examine the 10th grade geography curriculum with the contribution of the stakeholders of the educational activities and the opinions of the teachers.

In my research, in which the 2018 Geography Curriculum was evaluated according to the opinions of the teachers, the descriptive survey method was used. These are studies in which the opinions of the individuals in the group about the event are taken in survey researches that are used extensively in Turkish-Social Sciences and studies carried out with large groups (Karasar, 2006).

For the data of the research, a measurement tool (survey) was used as "Evaluation of the Problems Experienced in the Application of the Secondary School 10th Grade Geography Curriculum with the Opinions of the Teachers (The Case of Konya Province)". The questionnaire was prepared based on expert opinions.

The questionnaire used consists of 5 parts. The first part of this scale, which is used to evaluate the 2018 Geography Lesson Curriculum, includes 8 items consisting of personal information. In the second part, there are 8 items to evaluate the target element, which is one of the basic elements of curriculum development. In the third part, there are 7 items to evaluate the content element, which is one of the basic elements of the program. In the fourth part, there are 8 items in the evaluation for the teaching and learning process. And finally, in the fifth section, there are 2 items to evaluate the measurement and evaluation process. There were 25 items in total in the data tool used.

The questionnaire prepared to collect data was evaluated with expert opinions, approved and answered by 100 geography teachers. In the light of the verbal and grading data obtained, the opinions under the heading of difficulties experienced in the 10th grade geography education program are that the gains and content are very intense and it is impossible to achieve this intensity within the course hours given during the 1-year teaching process. In addition, there are opinions that geography education is not only a lesson to be carried out in the classroom environment, there is a lack of necessary field studies and sufficient areas for the use of active learning strategy. In some vocational high schools, where the target and content in the current program are not suitable for every type of school, it has been reached that there are not enough course hours and a high level in terms of student portfolio. It is necessary to have the necessary classrooms and the necessary contents and opportunities that can be used in life, for the opportunity to learn the geography lesson by just taking it out of the verbal lesson pattern and living it. It is among the opinions of our teachers that the content for the geographical information system (GIS), which is important in the geography education program, is insufficient, and that the following topics are often repeated.

As a result, the general problem is that the lecture hours are insufficient, and even if the program is prepared with a constructivist view, the opinion that the number of course hours and the intensity of the content refer to the lecture and question-answer method instead of contemporary methods.

Keywords: Geography Curriculum, Curriculum, geography

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumuna, çalışmanın konusuna ve önemine, sayılılara, sınırlılıklara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Coğrafya eğitimi 1924 yılında ders olarak vermeye başlanmış. 1941'de Türk Coğrafya Kongresi'nin kararı ile coğrafya öğretim programlarında yenilikler yapılmış. Yapılan düzenlemeler, çalışmalar yeterli düzeyde olmasa da programın gelişme göstermesine katkı olmuştur.

Coğrafya; insanlara, özgür, perspektif ve yaratıcı düşünebilen, ileriye ve geçmişe yönelik yorumlar yaptırabilen, elde ettiği bu kazanımları gündelik hayatta kullanma imkanı sunan, çevrelerindeki siyasi, jeopolitik, sosyal ve ekonomik olaylar ile ilgilenme isteği duyuran bir bilim dalıdır. Kendi çevresinden yola çıkarak tüm dünyayı bilme, anlama, tanıma ve algılama, coğrafya öğretimiyle mümkündür. Birçok olay ve sorun araştırılırken coğrafya tüm alanlarıyla bu sorunları kapsayıp değerlendirebilmekte ve temeline inebilmektedir.

“Günümüzde olan kültür içindeki hareketlerin sistemli şekilde yenilenmesi ve daha iyi geleceği sunması için coğrafya değerlidir. Coğrafya, mekân ve zaman algılama tecrübesi oluşturan; doğal ve beşerî yapıları korumak; dünya geneli kavramları günlük yaşantımızda ki değerini ve bütün hepsinin önemini kavramak açısından önemlidir.

Bilim ve teknolojinin değişimi ile birlikte değişen yaşam sadece doğayı değil insanları da etkilemektedir. İnsanların doğaya olan bakış açısını, insanların doğaya karşı bağımlılıklarını kimi yerde azaltıp kimi yerde aynı etkide devam ettirdiğine şahit olunmaktadır. Teknoloji ve gelişen coğrafya bilimi ile bu değişken yaşam koşullarına uyum sağlamakta iyi bir coğrafya bilinci ve eğitimi ile olacağı aşıkardır.

Ortaöğretim 9. sınıftan başlayan coğrafya eğitimi bunun öncesinde sosyal bilgiler kapsamında çok detaylı olmadan öğrencilere verilmektedir. 9. Sınıftan itibaren coğrafya başlığı altında 4 ana ünite kapsamında öğretimi gerçekleştirilmektedir. Verilen eğitimlerin toplum yapısını geliştirmesi ve gelecekte bilinçli bir toplum yapısı oluşturulması için gelişen

teknolojilerle paralel eğitim ve öğretim programlarının revize edilmesi önemlidir. Oluşturulan bu öğretim programları öğretim süresi boyunca öğretmenler için bir kılavuz görevindedir. Bunun için önemli bir yere sahiptirler, hem yapılan dersin amaçları hedefleri doğrultusunda ilerlemek hem de ölçme değerlendirme aşamasında sistematiklik kazandırmaktadır.

Uygulanan programların eksik yönleri düzenlendikçe, yani programlar geliştirildikçe eğitimin kalitesinin de artması talep edilir. Bunun için önemli olanın, uygulanmakta olan programın felsefesi ve düzeyinin yanında, eğitim sonucunda alınan dönütün nitelikli çıktı olarak etkileyecek olan program sunucular tarafından programın nasıl algılandığı, nasıl uygulandığıdır.

Uygulanmakta olan programlar öğretmenler tarafından uygulama anında eksik yönleri görülüp var olan aksak yönler bulunur, bulunan aksak taraflar öğretmenlerin düşüncelerini de dikkate alarak revize edilebilir, aksi halde bunlar uygulanmadığı sürece programın hedefine ulaşma ihtimali çok düşük olacaktır. Öğretmenlerin düşünceleri program geliştirme süresince önemlidir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada ortaöğretim kurumlarında 2018 yılında düzenlenmesi yapılan ve uygulamaya konulan 10.Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında yaşanan sorunlar, coğrafya öğretmenlerin görüşleri esasında değerlendirilip çözüm önerileri geliştirmeye çalışılacaktır. Bu şekilde uygulanmakta olan programların düzenlenmesi ve tekrar üzerinden geçilmesine katkı sağlamak amaçlandı.

Belirlenen bu hedefler doğrultusunda, aşağıda bulunan alt problemlere yanıt aranacaktır:

- Coğrafya öğretmenlerinin 10. Sınıf coğrafya öğretim programı'nın “ Hedefleri, İçerik, Öğretim Yöntemleri ve Ölçme ve Değerlendirme süreci ile ilgili düşünceleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğretim sürecinin nasıl işlenmesi ve uygulanması gerektiğinin belirlenmesi öğretim programları ile olur. Uygulama esnasında çeşitli sorunlar programın tam anlamıyla uygulanıp istenen sonuca ulaşmasını engelleyebilir, bu engelleri nasıl en aza indirebilir daha verimli hale getirilir sorusu üzerinde durulmaktadır.

Okullarda 2005 senesine değin kullanılan öğretim programları, daha çok öğretici odaklı, öğrencileri ezberlemeye sevk eden bir felsefe ile hazırlanmıştır. Bunun neticesinde eğitim ve öğretimde beklenen sonuçlar elde edilememiş. Bunun için öğrenciyi daha aktif tutan, ezbercilikten uzak, anlamlı öğrenmeyi öğrencinin kendi gerçekleştirdiği, yaratıcılığa sevk eden yeni programların düzenlenmesine mecbur etmiştir. Bunun sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı düzenlemeye giderek yeni programlar oluşturmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, coğrafya öğretim programının genel amaç ve felsefesini şöyle açıklamıştır:

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, coğrafya öğretim programının genel amaç ve felsefesini.

Hızla artan teknolojik gelişmeler, özellikle bilgi-iletişim alanlarında yaşanan değişim; yerel, bölgesel, ulusal ve küresel etkileşimleri artırmıştır. Bu anlamda, bazı coğrafi çalışmalarda ifade edildiği gibi “zaman-mekân yakınlaşması” yaşanmaktadır. Yerel, bölgesel, ulusal ve küresel ölçekteki etkileşimler sadece beşerî süreçler açısından değil doğal süreçler açısından da söz konusudur. Günümüzde coğrafi bilgiler günlük hayatta daha yoğun olarak kullanılmaktadır. Örneğin Dünyanın herhangi bir yerinde oluşan çevre sorunları, farklı ölçeklerde birçok yerde etkisini hissettirebilmektedir. Farklı mekânsal ölçeklerdeki doğal ve beşerî süreçlerde yaşanan bu etkileşim ve değişimler dikkate alınarak Coğrafya Dersi Öğretim Programı güncellenmiştir. Programın güncellenmesi sürecinde bazı kavram ve konular elenmek suretiyle ya da eklenen sınırlayıcı açıklamalar yardımıyla programın yoğunluğu azaltılmış, ortaokuldan liseye geçişteki bütünlük pekiştirilmiş, alana ilişkin güncel gelişmeler ışığında üniteler ve kazanımlar gözden geçirilmiş, ihtiyaç duyulan yerlerde ünite ve kazanım sıralamasında değişiklikler yapılmıştır. Hayatımızın her alanında yer alan bilgi ve iletişim teknolojilerinin Coğrafya öğretiminde kullanımına ve kazanımların günlük hayatla ilişkisine yönelik vurgu arttırılmıştır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Coğrafya Dersi Öğretim Programıyla öğrencilerin;

- 1.Coğrafya biliminin temel kavram, kuram ve araştırma yöntemlerini kullanarak araştırmalar yapması ve sonucunu raporlaştırılması,
- 2. İnsan-doğa ilişkisi çerçevesinde coğrafi becerileri kazanması,
- 3. Evrene ait temel unsurları hayatla ilişkilendirmesi,
- 4. Doğal ve beşerî sistemlerin işleyiş ve değişimini kavraması,
- 5. Yakın çevresinden başlayarak ülkesine ve dünyaya ait mekânsal değerleri anlama ve bu değerlere sahip çıkma bilinci geliştirmesi,
- 6. Ekosistemin işleyişine yönelik sorumluluk bilinci kazanması,
- 7. Doğa ve insanın uyumlu birlikteliği ve sürekliliği için mekânsal planlamanın önemini kavraması,
- 8. Doğal ve beşerî kaynakların kullanımında “tasarruf bilinci” geliştirmesi,
- 9. Doğal ve beşerî sistemlerin yerel ve küresel etkileşim içinde işleyişini anlamlandırması,
- 10. Kalkınma süreçlerinin doğayla uyumlu kılınmasının önemini kavraması,
- 11. Doğal afetler ve çevre sorunlarını değerlendirerek bunlardan korunma ve önlem alma yollarına yönelik uygulamalar geliştirmesi,

- 12. Bölgesel ve küresel düzeyde etkin olan çevresel, kültürel, siyasi ve ekonomik örgütlerin uluslararası ilişkilerdeki rolünü kavraması,
 - 13.Coğrafi birikim ve sentez ülkesi olan Türkiye'nin bölgesel ve küresel ilişkiler açısından konum özelliklerini kavrayarak ülkesinin sahip olduğu potansiyelin bilincine varması,
 - 14.Coğrafi bilgilere sahip olmanın "vatan bilinci" kazanılmasındaki önemini kavraması,
 - 15.Türkiye'nin yeni vizyonuna uygun olarak başta Türkiye ile yakın ilişkisi bulunan bölgeler ve ülkeler olmak üzere dünyadaki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır (www.ttkb.gov.tr).
- Ayrıca programın güncellenme sürecini de şu şekilde belirtmiştir;
- Elimizdeki programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçtiğimiz üzerine bilgi vermek de yerinde olacaktır. Bu bağlamda: Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen öğretim programları incelenmiş,
 - Yurt içinde ve yurt dışında eğitim öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
 - Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
 - Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından geliştirilen anketler aracılığıyla öğretmen ve yöneticilerin programlar ve haftalık ders çizelgelerine yönelik görüşleri toplanmış,
 - İllerden gelen her bir branşla ilgili zümre raporları incelenmiş,
 - Branşlara yönelik açık uçlu sorulardan oluşan ve elektronik ortamda erişime açılan anket verileri derlenmiş,
 - Eğitim fakültelerimizin branşlar ölçeğinde hazırladıkları raporlar incelenmiş,
 - Bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir. Programların uygulanmasına 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla topyekûn geçilecek ve sonrasında yapılacak izleme değerlendirme sonuçlarına göre yine gerekli güncellemeler yapılacaktır. Böylelikle

programlarımızın gelişmelerle ve bilimsel, sosyal, teknolojik vb. ihtiyaçlarla koşutluğunun sürekliliği sağlanmış olacaktır (www.ttkb.gov.tr).

'Programların değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir' (Demirel, 2005).

- Geliştirilen programlar bireylere temel becerileri kazandırmada yeterli midir?
- Programın hizmet ettiği düşünülen bireylerin tüm yeterlikleri ve bireysel farklılıkları göz önüne almakta mıdır?
- Programların geliştirilmesine ve uygulanmasına ilişkin tüm engeller ortadan kalkmış durumda mıdır?

Kısaca programın geliştirilmesinde ve değerlendirilmesinde uygulayıcı olan öğretmenlerinin görüşleri önemli olup onların geri bildirimlerinin yardımı ile düzenlemeler önemlidir. Geçmiş dönemlerde de programlarda sorunların olduğu bu sorunların programın içinde uygulayıcı olan öğretmenlerin görüşleri, önerileri ve eleştirileriyle bir sonraki hazırlanan programlar daha kapsamlı ve günün şartlarına daha uygun hale gelmesinde faydalı olmuştur.

1.4. Sayılılar (Varsayımlar)

Araştırmanın düzenlenmesinde ve yürütülmesinde aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir:

Ankete yanıtlayan öğretmenler düşüncelerini ve gözlemlerini içtenlikle aktarmıştır.

1. Araştırma için düşünülen örneklemin evreni temsil edeceği düşünülmektedir.
2. Araştırmada kullanılan ölçme aracı düzenlenirken uzmanlarca kontrol edildiği için ölçme aracının çalışmanın amacına uygun olacağı varsayılmıştır.
3. Bilgi toplama aracı, araştırmanın amacına uygundur.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışmanın sınırlılığı şu şekilde listelenebilir:

1. Çalışma Konya ilinde bulunan farklı ilçelerde bulunan orta öğretim kurumlarında çalışmakta olan ve 10. sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nı uygulayan coğrafya öğretmenleriyle sınırlıdır.
2. Araştırma alt amaçlarda belirlenen konular ve ölçme aracındaki sorular ile sınırlıdır.
3. Anket sonuçlarının istatistiksel verilerin değerlendirmeye tabi tutulmasıyla elde edilen sonuçlar ile sınırlıdır.
4. Çıkarılan sonuçlar sadece çalışmada seçilen bağımsız değişkenler ile sınırlıdır.
5. 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Coğrafya Öğretimi: Coğrafya, bir yeryüzü parçasını, bir bölgeyi, bir ülkeyi belirleyen, niteleyen, fiziksel, ekonomik, beşerî, siyasal gerçekliklerin tümüdür (TDK, 2019).

Ders Programı: Öğretim programının içinde yer bulunan, belirli kademelerdeki ders ile ilgili öğretim sürecini düzenleyen programdır. Derslerde yapılacak bütün aktiviteleri; kazanımları, hedef, içerik, eğitim durumları ve ölçme ve değerlendirmenin düzenlenmesidir (Gelen, 2018:4).

Öğretim Programı: Okul içi ve dışında, öğrenciye aktarılması hedeflenen dersin öğretimi ile ilgili bütün aktiviteleri içeren programdır (Demirel, 2003:6).

Eğitim programı: Okul içi ve dışında, öğrenciye aktarılması hedeflenen dersin öğretimi ile ilgili bütün aktiviteleri düzenli ve planlı şekilde içeren programdır (Demirel, 2005: 10).

Hedef: Öğrencilere aktarılmak için tercih edilen istendik davranışlardır. Başka bir deyişle öğrencilerde olması gereken eğitimle kazandırabilecek istenen davranışlardır. Bu davranışlar bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olabilir (Demirel, 2007: 18).

İçerik: Programın ne öğretelim? sualine cevap aranmaktadır. Bu kapsamda, programın içerik kısmıyla aktarılacak konuların düzenlenmesini içerir. Programın hedef kısmına ve öğrenci özelliklerine uygun olması gerekir (Varış, 1994; Demirel, 2011).

Öğrenme yöntemleri: Programın sürecini ve uygulamasını boyutunu içeren boyuttur. Öğrenciye istedik hedeflerin aktarılmasını sağlayan öğrenme sürecinin tertip edilmesi bu kısımdadır. Programın bu kısmında nasıl öğretelim? Sualine cevap aranmaktadır. Programın hedef ve içerik kısmına uygun olması gereklidir (Demirel, 2011).

Ölçme ve Değerlendirme: Programın en son aşamasıdır ne kadar öğrenildi? Sualine cevap aranır. Programın ne düzeyde iyi olduğuna karar verme sürecini kapsar. Ölçme bir özelliği gözlemlemek sonucunu nitel ve nicel olarak yansıtmaktır. Değerlendirmeyse ölçülen sonuçların ölçütlerle kıyas edilerek ölçülen özellik üzerine yargıya varma sürecini kapsar (Turgut ve Baykul, 2013: 3)

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.Cumhuriyetten Günümüze Kadar Uygulanan Coğrafya Öğretim Programları'na Genel Bakış

Coğrafya müfredatını incelediğimiz zaman coğrafya eğitimi için planlı ilk hedeflerin 1971 programında var olduğu görülmekte. Bu programa kadar uygulanan programların “ 1924,1934,1942,1957” genel kapsamı konu konu ve ünite üniteyken 1971 yılında ilk kez coğrafya öğretimi hedeflerine yer verilmiştir. Fakat bu da tüm sınıflar için olan coğrafya dersini değil yalnız 9. Sınıf genel coğrafya dersi için 5 hedef yanında da uygulamaya koymak için yol haritası kapsamında eğitimcilere ek 11 açıklama bölümüne yer verildiği görülmektedir.

2.1. 1971 Coğrafya Taslak Programına Göre Amaçlar;

1. İnsanlığın yaşama alanı olarak yeryüzünün koşullarını ve olanaklarını tanır, bu olanakların sınırsız olmadığını bilir, bu nedenle onların israfından kaçınmak gerektiğini kavrar ve bunu alışkanlık haline getirir. Tabiatı sever ve onu korur.

2. Bir yandan doğal çevrenin insan hayatını ve kültürünü biçimlendirdiğini, öte yandan dünyanın varlıklarından yaralanabilmek için insanın doğal çevreyi nasıl etkileyip değiştirebildiğini kavrar, söz konusu yararlanmanın kültür düzeyi ile ölçülü bulunduğu görüşünü kazanır. Böylece her işte ilme ve tekniğe değer verme gereğinin coğrafya belirtileri arasında sıkı sebep-sonuç bağıntısı ile ahenk ve beraberlik bulunduğunu görür. Bu ahenk ve beraberliğin bozulmamasına özen gösterme alışkanlığı kazanır. Söz konusu ahenk ve beraberlik bakımından yeryüzünün bir takım özelliklere sahip bölümlere (Ülkeler, bölgeler, yöreler) ayrıldığını kavrayarak, farklı bölümlerin koşullarının ve olanaklarının farklı olduğunu, buna göre her bölümde aynı sorunlarla karşılaşmadığını ya da aynı sorunların çözümlerinin aynı olmadığını ve olmayacağını anlar. İçinde bulunduğu koşulları ve sahip bulunduğu olanakları iyi görüp hayatını buna göre düzenleme alışkanlığı edinir.

3. Hayati önemde olan yurt ve dünya sorunlarını tanır, bu sorunların çözümlenmesinde ortak bir görüşe, çabaya ihtiyaç bulunduğunu kavrar. Kültürel ve ekonomik kalkınmada bütün milletlerin ve bir milletin bütün bireylerinin ve bu arada kendisinin ağır sorumluluklar yüklendiğini ve yükleneceğinin bilincine varır.

4. Dünyanın zamanımızdaki politik, sosyal ve ekonomik sorunları, olayları ve gelişmeleri, bu arada milletler arası gruplaşmaları hakkında doğru bir görüş ve kavrayış kazanır. Milletler arası yardım ve anlayışın kendi varlığımızın korunması ve refahımız için zorunlu ve gerekli bulunduğunu, her işte çıkar yolun barış ve anlayış yolu olduğunu kavrar.

5. Başka milletlerin ülke koşullarını, yaşayışlarını, çeşitli sorunlarını ve bu sorunları çözümlene yolundaki çabaları ile sonuçlarını görerek, yüksek kültürün ve bilimsel çalışmanın her türlü koşullar içinde başarılı bir hayata olanak hazırladığını kavrar, böylece bu doğrultuda devamlı ilerleme alışkanlığı kazanır (TTKB, 1971: 110).

Coğrafya öğretimi en önemli amaçlarından biri öğrenciye vatan sevgisini duyuşsal hedefinin verilmesidir. Milli değerlerimizin oluşabilmesi ulusun var olduğuna, ulusun var olması ve devamlılığının sağlanması ise bir vatanın var olmasıyla ilgilidir. Yurt coğrafyanın bizzat kendisidir. Yurt sevgisinin varlığı coğrafya, ulus sevgisinin kaynağı ise ulusa ait olan ortak kültürel değerlerdir.

1971 yılında hazırlanan programının hazırlanmasından 2 sene sonra modern sistem olarak da adlandırılabilen 1973 Coğrafya Öğretim Programı kabul edilmiştir. 1971 yılı programı coğrafya programları tarihinde en açık farklılıklardan bir tanesi, özellikle genel çerçevede coğrafya öğretimi hedeflerinin bulunması, sonra ortaöğretimin bütün sınıflarında gösterilen coğrafya dersi için farklı hedeflere yer verilmiş olmasıdır. Buda daha önce uygulanan hiç bir programda var olmadığı ve en son ki düzenlenen 2005 senesinde ki programında da yer almaktadır. Başka bir özelliği ise düzenlenecek olan coğrafya ders kitaplarının özel şartnamesine de sahip olması. 1942 senesi programı dışındaki programlarda bulunmayan bu şartname 1973 yılı programından sonraki programlarda da yer bulunmamaktadır. Belirlenen kapsamlı hedeflerden sonra 1971 yılı programında olduğu gibi tavsiye ve açıklama kısmı vardır. ‘Toplamda 17 madde halinde’. Tavsiye ve açıklama kısmında genel hattı ile coğrafyanın konusu, problemlere bakış tarzı, inceleme alanları, coğrafyanın çevre konusunda getirdiği bakış tarzı değerlendirip analiz edilip açıklamaya gidilmiştir. Bu tavsiyelere ek olarak içeriğindeki konularla beraber talebelerde oluşması istenen bilgi-becerilere de değinilmiştir. Coğrafya dersinde öğrenci yaşadığı yurdu ve dünyadaki diğer uluslar hakkında bilgi sahibi olması gereği, yaşanan problemlere çözüm önerileri getirmesine ilişkin tavsiye ve açıklama, dersin ne koşulda ilerlemesi gerektiğinin, yöntemlerini, araç ve gereçlerini, ölçme ve değerlendirme şekline yer vermesine ilişkin öneriler verilmiştir.

2.2 1973 Coğrafya Öğretim Programına göre Amaçlar;

A. Coğrafya Öğretiminin Genel Amaçları Öğrencilere,

1. Yakın çevrelerinden başlayarak yurdumuzu ve dünyayı tanıtmak, onların vatan, millet ve insanlık sevgilerini daha bilinçli, daha köklü kılmak,

2. İnsanla tabiat arasındaki karşılıklı etkileri, coğrafya olaylarının nedenlerini, aralarındaki bağıllık ve ilişkileri inceleyerek yurdumuzun ve dünyanın ekonomik, sosyal sorunları hakkında bilgi kazandırmak ve onlarda bu sorunları inceleme isteğinin uyanmasına ve gelişmesine çalışmak.

3. Hayati önemde yurt ve dünya sorunlarının çözümlenmesinde ortak bir görüşe ve çabaya ihtiyaç duyulduğunu kavratmak, kültürel ve ekonomik kalkınmada bütün milletin ağır sorumluluklar yükleneyeceği bilincini vermek,

4. Milletlerin refah ve mutluluklarının coğrafi çevreden yararlanma derecesine ne kadar bağlı olduğunu, yurdumuzun ve dünyanın henüz işlenmemiş olan doğal kaynaklarını öğretmek.

5. Dünya milletleri arasındaki ekonomik bağları inceleyerek bu alanda memleketimizin durumunu kavratmak,

6. Çeşitli haritaları, resimleri, istatistik, grafik ve diyagramları yorumlamayı ve bunlardan yararlanmayı öğretmek

B.Genel Coğrafya Öğretiminin Amaçları Öğrencilere,

1. Çeşitli coğrafya olaylarının (doğal, beşeri, ekonomik) yeryüzünde dağılışlarını, bunların sebep ve sonuç ilişkilerini ve yeryüzü, canlılar, özellikle insan hayatı üzerindeki etkilerini inceleyerek, olayların farklı dağılışı sonunda yeryüzünde meydana gelmiş olan değişik karakterdeki alanların özelliklerini kavratmak.

2.İnsanlığın yaşama alanı olarak yeryüzünün koşullarını ve olanaklarını tanıtmak, bu olanakların sınırsız olmadığını, bu nedenle onların israfından kaçınmak gerektiğini kavratmak. Tabiatı sevdirmek ve onların korunması alışkanlığını kazandırmak.

3.Bir yandan doğal çevrenin insan hayatını ve kültürünü biçimlendirdiğini, öte yandan dünyanın varlıklarından yararlanabilmek için insanın doğal çevreyi nasıl etkileyip değiştirebildiğini kavratmak, söz konusu yararlanmanın kültür düzeyi ile ölçülü bulunduğu görüşünü kazandırmak, böylece her işte bilime ve tekniğe değer verme gereğinin coğrafya belirtileri arasında sıkı sebep-sonuç bağıntısı ile ahenk ve beraberliğin bozulmamasına özen gösterme alışkanlığını kazandırmak, söz konusu ahenk ve beraberlik bakımından yeryüzünün bir takım özelliklere sahip bölümlere (ülkeler, bölgeler, yöreler) ayrıldığını kavratarak, farklı bölümlerin koşullarının ve olanaklarının farklı olduğunu buna göre her bölümde aynı sorunlarla karşılaşmadığı ya da aynı sorunların çözümlerinin aynı olmadığını ve olmayacağını anlatmak, içinde bulunduğu şartları kavrayıp hayatını buna göre düzenlemesini sağlamak.

4. Dünyanın, çağımızdaki doğal, beşeri ve ekonomik sorunları, olayları ve gelişmeleri hakkında doğru bir görüş kazandırmak (Tebliğler Dergisi, 1973:1775).

2.3 1982 Geçici Müfredat Programına Göre Coğrafya Öğretiminin Amaçları;

1.Öğrencilere yakın çevrelerinden başlayarak yurdumuzu ve yurttaşlarımızı tanıtmak, onların milliyet, vatan ve insanlık duygularını daha bilinçli, daha köklü kılmak.

2. İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı ilişkilerini, insan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceleyerek öğrencilerin yurdun ekonomik kalkınmasında faydalı eleman olarak yetişmelerini sağlamak.

3. Öğrencilere milletlerin refah ve mutluluklarının coğrafi çevreden yararlanma derecesine ne kadar bağlı olduğunu, yurdumuzun henüz işlenmemiş olan tabii kaynaklarının ne kadar geniş çalışma alanı teşkil ettiğini örnekleriyle belirtmek.

4. Öğrencilere Türkiye'nin başlıca tarım ve endüstri ürünleriyle ticari ilişkileri hakkında bilgi kazandırırken dünya milletleri arasındaki ekonomik bağları inceleyerek bu alanda memleketimizin durumunu kavratmak.

5. Onlara, memleketimizin ve bütün dünyanın ulaştırma ve haberleşme yollarını incelemek

6. Öğrencileri sık sık karşılaştıkları coğrafi olayların sebeplerini araştırmaya ve bu olaylar arasındaki bağlılık ve ilişkileri bulup çıkarmaya çalışmak.

7. Öğrencilerde başka milletlerin bugünkü hayatını, kültürünü, çalışmalarını, ekonomik ve siyasi durumlarını inceleme isteği uyanmasına çalışmak.

8. Onlarda coğrafya alanında insanın refah ve mutluluğuna büyük hizmetler vermiş olanlara karşı takdir ve hayranlık duygusunu uyandırmak.

9. Öğrencilere çeşitli haritaları, resimleri, istatistik, grafik ve diyagramları açıklayabilmek, plan ve kroki çizebilmek gücünü kazandırmak (Tebliğler Dergisi, 1982: 156)

1982 programı amaçlarına daha sonra dört madde daha eklenerek coğrafya öğretim amaçları onüç madde ile daha kapsamlı hale getirilmiştir (Tebliğler Dergisi, 1983:2146). Bu amaçlar yaklaşık 25 yıl boyunca geçerliliğini korumuş ancak 2005 yılı programında önemli değişikliklere uğramıştır. 2005 yılına kadar 1980'li yılların bakış açısıyla coğrafya öğretiminin yapılmış olması hatta bu amaçların bir kısmının daha eski coğrafya anlayışının eseri olmalarından dolayı eleştirilere zemin oluşturmuştur (Geçit, 2008).

2.4 1983 Coğrafya Öğretim Programına Göre Amaçlar; Öğrencilere

1. Yakın çevrelerinden başlayarak yurdumuzu ve dünyayı tanıtmak; onlarda vatan millet ve insanlık sevgisini daha bilinçli, daha köklü kılmak.
2. Türkiye'nin dünya üzerindeki yerini ve önemini belirterek ve onlarda ülkemizin kalkınmasında severek sorumluluk alma duygusunu geliştirmek.
3. Çeşitli coğrafi olayların (tabii, beşeri, ekonomik) yeryüzündeki dağılışlarını, bunların sebep ve sonuç ilişkilerini ve yeryüzü, canlılar, özellikle insan hayatı üzerindeki etkilerini inceleyerek, olayların farklı dağılışı sonucunda yeryüzünde meydana gelmiş olan değişik karakterdeki alanların özelliklerini kavratmak.
4. İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı ilişkilerini, insan topluluklarının yaşama yerlerini ve geçinme yollarını inceleyerek, onların yurdumuzun ekonomik kalkınmasında faydalı birer eleman olarak yetişmelerini sağlamak.
5. İnsanın yaşama alanı olarak yeryüzünün şartlarını, imkân ve kaynaklarını tanıtmak, bu imkân ve kaynakların sınırsız olmadığını, bu sebeple onların israfından kaçınmak gerektiğini kavratmak; tabiatı sevdirmek ve onu koruma alışkanlığını kazandırmak.
6. Milletlerin refah ve mutluluklarının coğrafi çevreden yararlanma derecesine ne kadar bağlı olduğunu, yurdumuzun henüz işlenmemiş olan tabii kaynaklarının ne kadar geniş çalışma alanı teşkil ettiğini örnekleriyle belirtmek.
7. Komşu ve uzak ülkeleri, ülkemizi ilgilendiren yönleri ile tanıtmak, ülkeleri birbirleri ile aştırarak onlar hakkında bilgi kazandırmak.
8. Milletlerin birbirlerine muhtaç olduklarını ve birbirleriyle işbirliği yapma zorunluluğunda olduklarını; ortak sorunların karşılıklı iyi niyet ve çabalarla çözümlenebileceğini kavratmak.

9. Türkiye'nin başlıca tarım ve endüstri ürünleri ile ticari ilişkileri hakkında bilgi kazandırırken dünya milletleri arasındaki ekonomik bağları inceleyerek, ülkemizin dünya ekonomisindeki yerini ve önemini kavratmak.

10. Buldukları tabii çevrenin, bölgenin, diğer bölgelerin ve bütünüyle Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına yarayan yerüstü ve yeraltı kaynakları ile turistik zenginliklerini tanıtmak.

11. Çeşitli haritaları, resimleri, istatistik, grafik ve diyagramları yorumlamayı, bunlardan yararlanmayı öğretmek ve onlarda plan, kroki özellikle Türkiye haritası çizme becerisini geliştirmek.

12. Öğrencilerin, milli servet kaynaklarımızı koruma ve değerlendirme gereğine inanmış ve bu yolda alışkanlıklar kazanmış vatandaşlar olarak yetişmelerini sağlamak.

13. Öğrencileri, yurdumuzun ve milletimizin sorunları üzerine eğilen, bunları inceleyip öğrenen ve bu sorunların yurt ve millet yararına çözümlenmesine içtenlikle katılan aydın yurttaşlar olarak yetiştirmek (Tebliğler Dergisi, 1983: 2146).

1992 'de TTKB'e tarafından yeni bir öğretim programı kabul edilmiş olmasına rağmen belirtilen 13 amacın geçerliliğini aynen koruduğu dikkat çekmektedir. Ancak Talim ve Terbiye Kurulu'nun 02.09.1991 tarihli kararı doğrultusunda "Ders Geçme ve Kredili Sistem" adı verilen ve ilk yıl imkanları elverişli olan okullarda, 1992-93 öğretim yılından itibaren ise genel ve mesleki-teknik bütün ortaöğretim kurumlarında uygulamaya konulan yeni bir müfredat programı kabul edilmiştir (Akbaş ve diğerleri, 2003: 157).

2.5 Ders Geeme ve Kredili Sisteme gore Hazırlanan Mufredat Programına gore Ortak Dersler Grubunda yer alan Coğrafiya 1–2 Derslerinin Amaçları

Öğrencilere;

1. Yakın çevrelerinden başlayarak yurdumuzu ve dunyayı tanıtmak; onlarda vatan millet ve insanlık sevgisini daha bilinçli, daha kokl kılmak.

2. Türkiye'nin dünya üzerindeki yerini ve önemini belirterek ve onlarda ülkemizin kalkınmasında severek sorumluluk alma duygusunu geliştirmek.

3. Çeşitli coğrafi olayların (tabii, beşeri, ekonomik) yeryüzündeki dağılışlarını, bunların sebep ve sonuç ilişkilerini ve yeryüzü, canlılar, özellikle insan hayatı üzerindeki etkilerini inceleyerek, olayların farklı dağılışı sonucunda yeryüzünde meydana gelmiş olan değişik karakterdeki alanların özelliklerini kavratmak.

4. İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı ilişkilerini, insan topluluklarının yaşama yerlerini ve geçinme yollarını inceleyerek, onların yurdumuzun ekonomik kalkınmasında faydalı birer eleman olarak yetişmelerini sağlamak.

5. İnsanın yaşama alanı olarak yeryüzünün Şartlarını, imkân ve kaynaklarını tanıtmak, bu imkân ve kaynakların sınırsız olmadığını, bu sebeple onların israfından kaçınmak gerektiğini kavratmak; tabiatı sevdirmek ve onu koruma alışkanlığını kazandırmak.

6. Milletlerin refah ve mutluluklarının coğrafi çevreden yararlanma derecesine ne kadar bağlı olduğunu, yurdumuzun henüz işlenmemiş olan tabii kaynaklarının ne kadar geniş çalışma alanı teşkil ettiğini örnekleriyle belirtmek.

7. Buldukları tabii çevrenin, bölgenin, diğer bölgelerin ve bütünüyle Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına yarayan yerüstü ve yeraltı kaynakları ile turistik zenginliklerini tanıtmak.

8. Çeşitli haritaları, resimleri, istatistik, grafik ve diyagramları yorumlamayı, bunlardan yararlanmayı öğretmek ve onlarda plan, kroki özellikle Türkiye haritası çizme becerisini geliştirmek.

9. Öğrencilerin, milli servet kaynaklarımızı koruma ve değerlendirme gereğine inanmiş ve bu yolda alışkanlıklar kazanmış vatandaşlar olarak yetişmelerini sağlamak. (TTKB, 1992: 277).

2.6 Ders Geçme ve Kredili Sisteme Göre Hazırlanan Müfredat Programına Göre Seçmeli Dersler Grubunda Yer Alan Türkiye Coğrafiyası, Türkiye'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafiyası ve lkeler Coğrafiyası Derslerinin Amaçları

Öğrencilere;

1. Yakın çevrelerinden başlayarak yurdumuzu ve dünyayı tanıtmak; onlarda vatan millet ve insanlık sevgisini daha bilinçli, daha köklü kılmak.

2. Türkiye'nin dünya üzerindeki yerini ve önemini belirterek ve onlarda ülkemizin kalkınmasında severek sorumluluk alma duygusunu geliştirmek.

3. Çeşitli coğrafi olayların (tabii, beşeri, ekonomik) yeryzindeki dağlışlarını, bunların sebep ve sonuç ilişkilerini ve yeryüzü, canlılar, özellikle insan hayatı üzerindeki etkilerini inceleyerek, olayların farklı dağlışı sonucunda yeryüzünde meydana gelmiş olan değişik karakterdeki alanların özelliklerini kavratmak.

4. İnsanların birbirleriyle ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı ilişkilerini, insan topluluklarının yaşama yerlerini ve geçinme yollarını inceleyerek, onların yurdumuzun ekonomik kalkınmasında faydalı birer eleman olarak yetişmelerini sağlamak.

5. İnsanın yaşama alanı olarak yeryüzünün şartlarını, imkân ve kaynaklarını tanıtmak, bu imkân ve kaynakların sınırsız olmadığını, bu sebeple onların israfından kaçınmak gerektiğini kavratmak; tabiatı sevdirmek ve onu koruma alışkanlığını kazandırmak.

6. Milletlerin refah ve mutluluklarının coğrafi çevreden yararlanma derecesine ne kadar bağlı olduğunu, yurdumuzun henüz işlenmemiş olan tabii kaynaklarının ne kadar geniş çalışma alanı teşkil ettiğini örnekleriyle belirtmek.

7. Komşu ve uzak ülkeleri, ülkemizi ilgilendiren yönleri ile tanıtmak, ülkeleri birbirleri ile karşılaştırarak onlar hakkında bilgi kazandırmak.

8. Milletlerin birbirlerine muhtaç olduklarını ve birbirleriyle işbirliği yapma zorunluluğunda bulduklarını; ortak sorunların karşılıklı iyi niyet ve çabalarla zmlenebileceğini kavratmak.

9. Türkiye'nin başlıca tarım ve endüstri ürünleri ile ticari ilişkileri hakkında bilgi kazandırırken dünya milletleri arasındaki ekonomik bağları inceleyerek, ülkemizin dünya ekonomisindeki yerini ve önemini kavratmak.

10. Buldukları tabii çevrenin, bölgenin, diğer bölgelerin ve bütünüyle Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına yarayan yerüstü ve yeraltı kaynakları ile turistik zenginliklerini tanıtmak.

11. Çeşitli haritaları, resimleri, istatistik, grafik ve diyagramları yorumlamayı, bunlardan yararlanmayı öğretmek ve onlarda plan, kroki özellikle Türkiye haritası çizme becerisini geliştirmek.

12. Öğrencilerin, milli servet kaynaklarımızı koruma ve değerlendirme gereğine inanmış ve bu yolda alışkanlıklar kazanmış vatandaşlar olarak yetişmelerini sağlamak.

13. Öğrencileri, yurdumuzun ve milletimizin sorunları üzerine eğilen, bunları inceleyip öğrenen ve bu sorunların yurt ve millet yararına çözümlenmesine içtenlikle katılan aydın yurttaşlar olarak yetiştirmek (TTKB, 1992: 190).

2.7 2005 Coğrafya Öğretim Programına Amaçlar;

1. Coğrafyanın kavramsal ve kuramsal çerçevesini kavrayarak coğrafi bilginin oluşum sürecinde başvurulan araştırma ve sunum tekniklerini kullanır.

2. İnsan-doğa ilişkisi çerçevesinde coğrafi sorgulama becerileri kazanır.

3. Evrene ait temel unsurları yaşamla ilişkilendirir.

4. Doğa ve insan sistemlerinin işleyiş ve değişimini kavrar.

5. Yakın çevresinden başlayarak ülkesine ve dünyaya ait mekânsal değerlere (doğa ve insanın ürettikleri ve biriktirdikleri) sahip çıkma bilincini geliştirir.

6. Ekosistemin işleyişine yönelik sorumluluk bilinci geliştirir.

7. Doğa ve insan sistemlerinin ürettiği değerlerin uyumlu birlikteliği ve sürekliliği için sal planlamanın önemini kavrayarak insan ve doğa kaynaklarının kullanımında "tasarruf" geliştirir.

8. Mekânsal süreçlerin yerel ve küresel etkileşim içinde olabirliğini irdeler.

9. Kalkınma süreçlerinin doğayla uyumlu kılınmasının önemini kavrar.

10. Doğal afetler ve çevre sorunlarını değerlendirerek korunma ve önlem alma yollarına yönelik uygulamalar geliştirir.

11. Ülkelerin oluşturdukları bölgesel ve küresel düzeyde etkin olan, çevresel, kültürel, siyasi ve ekonomik örgütlerin coğrafi açıdan uluslararası ilişkilerdeki rolünü kavrar.

12. Bölgesel ve küresel ilişkiler açısından Türkiye'nin konum özelliklerini kavrayarak sahip olduğu potansiyellerle coğrafi bir birikim ve sentez ülkesi olduğunun bilincine varır.

13. Coğrafi değerlerin "vatan bilincinin" kazanılmasındaki önemini özümser (MEB, 2005:13).

Coğrafya Dersi Öğretim Programının da dâhil olduğu 51 öğretim programı 13 Ocak 2017 tarihinde Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından askıya çıkartılarak tüm paydaşların görüşlerine sunulmuştur. Kamuoyundan gelen geri bildirimler, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca değerlendirilerek yenilenen programlar, 18 Temmuz 2017 tarihinde gerçekleştirilen söz konusu basın toplantısında kamuoyu ile paylaşılmıştır. Yenilenen programlar Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 17/07/2017 tarihli 84 nolu kararıyla 2017-2018 eğitim öğretim yılında 1, 5 ve 9. sınıflarda, 2018-2019 eğitim öğretim yılında ise tüm sınıflar ve tüm derslerde olmak üzere uygulanmaya konulmuştur. Bu noktada 2005 yılında uygulamaya konulan programlardan farklı olarak kademeli bir geçiş sisteminin benimsenmediği dikkat çekmektedir.

1992 ve 1997 yılında değişikliğe gidilen ve 2005–2006 eğitim öğretim yılına kadar uygulanan Coğrafya Öğretim Programı incelendiği zaman şu çıkarımlarda bulunulabilir:

- Coğrafya dersinin genel hedefleri belirtilmiştir.
- Açıklayıcı bölümü yer almaktadır.
- Öğretici merkezli bir programdır.
- Mekânı algılamayı kazandırmamaktadır.
- Öğrencilere hazır bilgi aktaran, öğrenciyi bilgiyi yapılandırmasına yönlendirmeyen, ezbere dayalı bir programdır.

- Sınıf dışı etkinliklere müsaade etmemektedir.
- Harita okur-yazarlığı, sorgulama becerisini kazandırmaya yönelik içerikten uzak, alan araştırmalarına imkân vermeyen bir programdır (Kazan, 2020).

2005 yılında hazırlanan Coğrafya Öğretim Programı, önceki yıllarda Coğrafya Öğretim Programları ile karşılaştırıldığında farkı olan bir programdır. programın amaç ve ilkeleri kısmı incelendiğinde çağdaş yaklaşımın teşvik edildiği görölmektedir. Bu programla öğretmen merkezli öğretim modelinden yapılandırmacı öğrenme modeline geçiş yapılmıştır.

2017 Coğrafya Dersi Öğretim Programında 2018 Revizyonu ile Yapılan Değişiklikler:

2.8 2017 Coğrafya Dersi Öğretim Programı

9.1.3. Coğrafya biliminin gelişimini açıklar.

b) Coğrafya biliminin gelişimine katkı sağlayan Türk ve Müslüman bilim insanlarının çalışmalarına da yer verilir

9.1.5. Haritayı oluşturan unsurlardan yararlanarak harita kullanır.

a) Projeksiyonlara yer verilir

9.1.7. Eş yükselti eğrileriyle çizilmiş haritalar üzerinde yer şekillerini ayırt eder.

a) Haritalarda yer şekillerinin gösteriminde kullanılan yöntemlere yer verilir.

b) Eş yükselti eğrilerinin özelliklerine yer verilir.

9.1.12. Yeryüzündeki farklı iklim tiplerinin özellikleri ve dağılışları hakkında çıkarımlarda bulunur.

9.2.4. Türkiye'deki yerleşim birimlerini fonksiyonel özellikleri açısından ayırt eder.

a) Fonksiyonel özelliklerine göre yerleşmelere yer verilirken Türkiye'nin idari yapısına değinilir.

b) Türkiye'nin idari yapısı verilirken ülkenin mevcut sınırlar dâhilinde bölünmez bütünlüğüne vurgu yapılır.

9.3.1. Dünyadaki farklı bölge örneklerini, özellikleri ve bölge belirlemede kullanılan kriterler açısından değerlendirir.

a) Türkiye'den de doğal ve beşerî bölge örneklerine yer verilir.

b) Türkiye'deki farklı bölge örneklerinin varlığından ve bu zenginlikten hareketle ülke sevgisine vurgu yapılır.

9.4.2. Doğal ortamda insan etkisiyle meydana gelen değişimleri sonuçları açısından lendirir.

a) Örnek olaylardan hareketle doğa-insan etkileşiminden kaynaklanan risklere değinilir.

10.4.4. Afetlerden korunma yöntemlerini açıklar.

a) Afetlerin meydana gelme sürecinde bireylere düşen sabır ve sorumluluklara değinilir.

12.2.8. Türkiye’deki ulaşım sisteminin gelişim sürecini açıklar.

İstatistiki verilerden yararlanarak ulaşım sistemindeki gelişmelerin ülkemiz için önemine vurgu yapılır.

12.2.14. Türkiye'deki doğal ve kültürel sembollerin mekânla ilişkisini açıklar.

a) Türkiye’deki doğal ve kültürel sembollerin mekân algısına olan etkisine yer verilir.

b) Türkiye'nin dünya miras listesinde yer alan doğal varlıklar ile şehirleri sembolize eden doğal ve kültürel değerlere yer verilir (Şahin, 2019: 84)

2.9 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı

9.1.3. Coğrafya biliminin gelişimini açıklar.

b) Coğrafya biliminin gelişimine evrensel ölçekte katkı sağlayan Türk ve Müslüman bilim insanlarının çalışmalarına da yer verilir

9.1.6. Haritayı oluşturan unsurlardan yararlanarak harita kullanır.

a) Harita Projeksiyonlarına yer verilir

9.1.8. Haritalarda yer şekillerinin gösteriminde kullanılan yöntemleri açıklar.

a) Eş yükselti eğrilerinin özelliklerine yer verilir.

b)Eş yükselti eğrileriyle çizilmiş haritalar üzerinde yer şekillerinin ayırt edilmesine yer verilir.

c) Haritalarda yer şekillerinin gösterme yöntemlerinden renklendirme ve kabartma yöntemine de yer evrilir.

9.1.12. Yeryüzündeki farklı iklim tiplerinin özellikleri ve dağılışları hakkında çıkarımlarda bulunur. Gerçek istasyonlara ait klimatolojik verilerin yer aldığı iklim grafiklerine yer verilir.

9.2.4. Türkiye'deki yerleşim birimlerini idari fonksiyonlarına göre ayır eder. Türkiye'nin idari yapısı verilirken ülkenin mevcut sınırlar dâhilinde bölünmez bütünlüğüne vurgu yapılır.

9.3.1. Dünyadaki farklı bölge örneklerini, özellikleri ve bölge belirlemede kullanılan kriterler açısından değerlendirir.

a) Şekilsel ve işlevsel bölge ayırımına yer verilir.

b) Türkiye'den ve dünyadan farklı bölge örneklerine yer verilir.

9.4.2. Doğal ortamda insan etkisiyle meydana gelen değişimleri sonuçları açısından değerlendirir.

a) Örnek olaylardan hareketle insanın atmosfer, litosfer, hidrosfer ve biyosfer üzerindeki etkilerine yer verilir

10.4.4. Afetlerden korunma yöntemlerini açıklar.

c) Afetlerin meydana gelme sürecinde bireylere düşen sorumluluklara değinilir

12.2.9. Türkiye'deki ulaşım sisteminin gelişim sürecini açıklar. İstatistikî veriler ve grafiklerden yararlanarak ulaşım sistemindeki gelişmelerin ülkemiz için önemine vurgu yapılır.

12.2.14. Türkiye'deki doğal ve kültürel sembollerin mekânla ilişkisini açıklar. a) Türkiye'deki doğal ve kültürel sembollerin mekân algısına olan etkisine yer verilir. b) Türkiye'nin dünya miras listesinde yer alan doğal varlıklar ile şehirleri sembolize eden doğal ve kültürel değerlere yer verilir. c) Coğrafi işaret kavramı ve Türkiye'deki örneklerine yer verilir (Şahin, 2019: 84).

10.Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda öğrenme alanlarına göre kazanımlar şu şekilde dağılış göstermektedir:

“Doğal Sistemler” öğrenme alanında 15 kazanım,

“Beşeri Sistemler” öğrenme alanında 3 kazanım,

“Küresel Ortam: Bölgeler ve Ülkeler” öğrenme alanında 3 kazanım,

“Çevre ve Toplum” öğrenme alanında 3 kazanım olmak üzere toplam 31 kazanımdan oluşmaktadır (MEB, 2020).

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Artvinli (2000) “Coğrafya Öğretmenlerinin Etkili Öğretme ve Ders Anlatmadaki Yeterliliği” adlı çalışma liselerde coğrafya öğretmenlerinin mesleki alanda yeterliliklerini tespit etmek amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda edinilen bilgilere göre , öğretmenlerin bazı yöntemler dışında etkili öğretme becerilerine sahip olmadıkları anlaşılmıştır.

Aladağ (2003) “Ortaöğretimde Coğrafya Öğretmeni Profili ve Öğretmen Görüşleri Işığında Müfredat Değerlendirilmesi” adlı çalışmada Konya ilinin merkez ilçelerinde görev yapmakta olan coğrafya öğretmenlerinin mevcut yeteneklerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenler teknoloji kullanımı hariç kendilerini yeterli görmektedirler.

Âlim (2003), “Dokuzuncu Sınıf Coğrafya Öğretim Programının Öğretmen Ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi “ adlı çalışmada dokuzuncu sınıf eski coğrafya programında yaşanan sıkıntılar, programın amaç, içerik, öğrenme süreçleri ve ölçme değerlendirme gibi öğelerdeki eksiklikleri ile bu eksikliklerin giderilmesi hakkında öneriler vermektedir.

Engin-Akbaş ve Gençtürk (2003), “I.Coğrafya Kongresinden Günümüze Liselerimizde Coğrafya Müfredat Programlarındaki Değişmeler” adlı

çalışmalarında; mevcut coğrafya öğretimi alanında yapılan program geliştirme çalışmalarının sistemli ve çağdaş olmadığı tespit edilmiş. Yapılan programların büyük oranda birbirine benzediği vurgulanmıştır. Çalışmada, genel ve özel hedeflerin belirtildiği, öğretim yöntem ve tekniklerine, dersin öğretim materyallerine yer veren, ayrıntılı coğrafya öğretim programlarının yapılmasının gerekli olduğu ileri sürülmüştür.

Ertürk-Girgin (2005); “Standartları Bakımından Coğrafya Müfredat Programlarının Karşılaştırılması “ konulu çalışmalarında hayat boyu öğrenme modellemesinin coğrafya’da anahtar olduğundan hareketle, mevcut okul programlarını bu açıdan karşılaştırmışlardır. İlk ve ortaöğretim öğrenme kategorileri çerçevesinde standartların belirlenmesi üzerine odakladıkları bu çalışmada eski programın bunu kazandırmaktan uzak olduğu görüşünü belirtmektedirler

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu kısımda araştırmanın modelinin, evreninin ve örnekleminin, veri toplama aracının, verilerin toplanmasının ve analiz edilmesinin üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirildiği araştırmamda, betimsel bir çalışma olan tarama yönteminden yararlanılmıştır. Türkçe-Sosyal bilimlerde yoğun olarak kullanılan tarama araştırmalarında, büyük gruplarla yürütülen çalışmalarda, grupta içindeki bireylerin olayla alakalı olarak düşüncelerinin alındığı araştırmalardır (Karasar, 2006). Bu çalışmada 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programı Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmiştir.

Nitel yaklaşım da yalnız gerçek madde vardır. Veriler kesin ve net doğruluğa sahiptir. Tarafsız olarak nitelendirilen bilgi nitel yaklaşımda ki gibi kesin güvenilmez değildir. Tüm bu bakış açıları ile nicel yaklaşım pozitivism fikrinin etkisi altındadır. Nicel araştırmalarda bilimsel olması önemlidir. Nitel yaklaşımı benimseyenler içinse çalışmanın yapıldığı yer doğaldır. Gündelik mevzular ve sosyal yapı çalışmanın parçasıdır. Nitel araştırmalarda nesnel olaylarda yer alır. Nitel araştırma yapanlar bilimsel metoda bağlı çalışarak araştırmalarını sürdürürler ve bulguları kendi düşünceleriyle inceleyip çıktılarını sunarlar. Nitel araştırma yapanlar sosyal dünya içerisinde ve sosyal dünya etkilerine göre ilerlerler.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışma evreni; 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Konya ili ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan coğrafya öğretmenleridir. Araştırmanın örneklemini ise; Konya iline bağlı ilçelerdeki ortaöğretim kurumlarında çalışan ve rastgele seçilen 100 coğrafya öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1 Örneklemdaki Liselerin Buldukları İlçe ve Öğretmen Sayıları

Liselerin Bulunduğu İlçe	Örnekleme Alınan Öğretmen Sayısı	Toplam
	<i>f</i>	%
Ahırlı	2	2
Hüyük	2	2
Ereğli	4	4
İlgın	4	4
Karatay	14	14
Selçuklu	14	14
Meram	12	12
Karapınar	14	14
Kulu	2	2
Seydişehir	2	2
Yunak	2	2
Yalıhüyük	2	2
Çeltik	2	2
Çumra	2	2
Taşkent	2	2

3.2.1 Coğrafya Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan Coğrafya öğretmenlerinin cinsiyeti, mezun olduğu okulu, hizmet yılı ve 2017 Coğrafya Dersi Öğretim programını incelediği sorularından çıkarılan bilgiler, yüzdelik-frekans dağılımıyla tablo haline getirilmiştir.

Tablo 2. Coğrafya Öğretmenlerinin Cinsiyet Dağılımları

Cinsiyet	Kadın		Erkek		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>N</i>	%
	66	66	34	34	100	100

Tablo 3 Coğrafya Öğretmenlerinin Hizmet Yıllarının Dağılımı

Öğrenim Yılı	<i>f</i>	%
1-5	8	8
6-10	16	16
11-15	14	14
16-20	24	24
20 yıl üzeri	38	38
TOPLAM	100	100

Tablo 4 : Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Okulların Dağılımı

Mezun olduğunuz okul	<i>F</i>	%
Eğitim Enstitü veya Eğitim Fakültesi	42	42
Fen Edebiyat Fakültesi	14	14
Yüksek Lisans	42	42
Doktora	2	2
TOPLAM	100	100

Tablo 5:Liselerin Buldukları İlçe ve Öğretmen Sayıları

Lisenin Bulduğu İlçe	Örnekleme Alınan Öğretmen Sayısı	%
Ahırlı	2	2
Hüyük	2	2
Ereğli	4	4
İlgın	4	4
Karatay	14	14
Selçuklu	44	44
Meram	12	12
Karapınar	4	4
Kulu	2	2
Seydişehir	2	2
Yunak	2	2
Yalıhüyük	2	2
Çeltik	2	2
1Çumra	2	2
Taşkent	2	2
TOPLAM	100	100

Tablo 6 : Coğrafya Öğretmenlerinin Görevli Olduğu Okul Türü Dağılımı

Okul Türü	F	%
Meslek Lisesi (her türde)	22	22
Genel Lise	-	-
Anadolu Lisesi	62	62
Proje Okulu	12	12
Kurs	2	2
Anadolu İmam Hatip Lisesi	2	2
TOPLAM	100	100

Tablo 7 : Coğrafya Öğretmenlerinin haftalık ders dağılımları

Ders Saati	F	%
15 saat ve daha az	14	14
16-24 saat	52	52
24 saat ve üzeri	34	34
TOPLAM	100	100

Tablo 8 : Coğrafya Öğretmenlerinin dersine girdikleri sınıfların ortalama mevcutları

Sınıf mevcut ortalama	f	%
25 ve daha az	38	38
26-35 arası	54	54
36 ve üzeri	8	8
TOPLAM	100	100

Tablo 9: Coğrafya Öğretmenlerinin düzenlenen 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programını İncelemeye Göre Dağılımları

Düzen	<i>f</i>	%
Hayır	10	10
Evet	90	90
TOPLAM	100	100

Tabloya bakıldığında öğretmenlerin % 90'ı ders programını incelemiş olduğu görülüyor.

3.3. Veri Toplama Araç veya Teknikleri

Araştırmanın verileri için, “Ortaöğretim 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği) ” olmak üzere ölçme aracı (anket) kullanılmıştır. Anket uzman görüşlerine dayanarak hazırlanmıştır.

Kullanılan anket 5 bölümden oluşmaktadır. 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programını değerlendirmeye yönelik olarak kullanılan bu ölçeğin ilk bölümü kişisel bilgilerden oluşan 8 madde içermektedir. İkinci bölümünde ise program geliştirmenin temel öğelerinden biri olan hedef ögesini değerlendirmek için 8 madde bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise programın temel öğelerinden içerik ögesini değerlendirmek için 7 madde bulunmaktadır. Dördüncü bölümde ise öğretme ve öğrenme sürecine yönelik olan değerlendirmede 8 madde bulunmaktadır. Ve en son olarak beşinci bölümde ise ölçme ve değerlendirme sürecini değerlendirmek için 2 madde bulunmaktadır. Kullanılan veri aracında toplam 25 madde bulunmaktadır. Ölçekte;

3.4. Verilerin Toplanması

Çalışmada kullanılmak için düzenlenmeye uğraşılan ölçme aracı için önce literatür taranmıştır. Çalışmayla alakalı olan yüksek lisans ve doktora tezleri, makaleler, akademik kitaplar ,sürelili ve süresiz yayınlar, cumhuriyetten 2020 yılına kadar uygulanmış bütün coğrafya öğretim programları, 2018 yılında düzenlenen Coğrafya Öğretim Programı ve bu programla ilgili yayımlanmış tüm yayınlar ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Hazırlanan anket seçilen okullardaki coğrafya öğretmenlerine uygulanmış, pandemi dönemi nedeniyle online olarak süreç yürütülmüştür. Veri toplamak bu sebepten dolayı zorlaşmış öğretmenlere ulaşma aşamasında sıkıntılar yaşanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

25 sorudan oluşan anket formu sonucunda elde edilen verilerin istatistikleri hesaplanmıştır. 5'li Likert tipi ölçek olarak hazırlanan Coğrafya öğretmenlerinin 10. sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin görüşlerinin analizi için verilen cevapların frekans ve yüzde değerleri kullanılmıştır. 2018 Coğrafya dersi öğretim programının değerlendirilmesinde coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle ortaya çıkan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular tablolar haline getirilip yorumlanmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan Coğrafya öğretmenlerinin anket maddelerine verdikleri cevaplar doğrultusunda, elde edilen veriler tablo haline getirilmiş ve yorumlanmıştır.

Coğrafya öğretmenlerinin düzenlenen 2018 Coğrafya dersi öğretim programının hedef ögesine yönelik görüşleri

2018 YILINDA REVİZE EDİLEN COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ HEDEF ÖGESİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞÜ	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri, eğitim felsefesine ve toplum yapısına uygundur.	4	4	74	74	20	20	2	2	0	0
2. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri açık ve anlaşılır şekildedir.	6	6	74	74	17	17	3	3	0	0
3. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri birbirini tamamlayacak şekilde ve önkoşul oluşturacak şekilde düzenlenmiştir.	10	10	70	70	14	14	6	6	0	0
4. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri bireyin içinde bulunduğu çevreyi dikkate almıştır.	8	8	40	40	32	32	20	20	0	0

5. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri içerik ögesi ile uyumludur.	8	8	72	72	10	10	10	10	0	0
6. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri öğrencilerin hem genel hem özel ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.	6	6	32	32	28	28	34	34	0	0
7. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri hem süreç hem sonuca önem vermektedir.	6	6	47	47	21	21	26	26	0	0
8. 10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirmelere olanak sağlamaktadır.	6	6	52	52	8	8	30	30	4	4
<p>“10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nın hedef kısmı” ile ilgili ankete katılan öğretmenlerin eklemek istedikleri diğer görüş ve önerilerini ise şu şekildedir:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2 Ders sayısı yetersiz. 2. Bazı konularda gereksiz ayrıntı var. mesela iç kuvvetler. 3. Bazı konular tekrar ediyor göller, bitki örtüsü gibi, birleştirilebilir. 4. Genel anlamda program çok yoğun ve ders saati yetersiz kalıyor. 										

5.10.sınıf konuları azaltılmalı.

6.Sadece bilgi boyutunda yer alan detay konular yerine (örneğin lise düzeyinde bir öğrencinin regosol toprakları, rendzina toprakları bilmesine ne gerek var? ...) daha hayatın içinde yer alabilecek coğrafya konuları öne çıkarılmalıdır.

7.Toprak, Su ve Bitki konuları çok ayrıntılı veriliyor, bu kadarına gerek yok.

8.Çok uzatılmış bir program.

9.Aynı kitap içerisinde Türkiye deprem haritası tam 4 defa yer alıyor bunun gibi pek çok şey dikkat edilmemiş.

10.O kadar çok hedef eklenmiş ki bundan dolayı süre sıkıntısı var. Mesela bütün dış kuvvetler konuları toplamda 4 ders saatinde nasıl biter anlamak mümkün değil.

11.Fiziki coğrafya konuları aşırı uzatılmış. Konu yoğunluğu aşırı.

12.Fiziki konuların azaltılması gerekir.

13.Hedefler meslek lisesi için oldukça ağır.

14.10. Sınıf hedef ve kazanımlar kısmı genel olarak çok yoğun. Hiçbir şekilde haftalık iki saatlik sürede yetişecek bir yapıda değil.

15.Yıllardır yazıp sorunları dile getiriyoruz ama sesimizi bir türlü duyuramadık. Bir program ancak bu kadar özensiz ve uygulamadan uzak hazırlanır. Verilmesi istenen konular ile sürenin uyumu sıfır.

16.Gelecek yıl için bütün programlar baştan sona değişecek. O yüzden şimdiki programı anlatmanın da çok bir lüzumu kalmadı. Buna göre dokuzlarda coğrafya dersi kalkacak. Onlardan itibaren coğrafya başlayacak.

→ 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri, eğitim felsefesine ve toplum yapısına uygundur.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 4'ü (% 4) “Kesinlikle katılıyorum” , 74’si (%74) “Katılıyorum”, 20’i (%20) “Kararsızım”, 2’si (%2) “Katılmıyorum”, seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğine ise katılan olmamıştır.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programdaki hedefler, eğitim felsefesi ve toplumsal yapısı ile uyumludur. Coğrafya öğretmenlerimizin çoğunluğu bu madde için aynı görüşlere sahiptir.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri açık ve anlaşılır şekildedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6’sı (%6) “Kesinlikle katılıyorum” ,74’si (%74) “Katılıyorum”, 17’si (%17) “Kararsızım”, 3’ü (%3) “Katılmıyorum”, seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğine katılan olmamıştır.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğu “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri açık ve anlaşılır şekildedir. Coğrafya öğretmenlerimizin çoğunluğu bu madde için aynı görüş birliğindedir.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri birbirini tamamlayacak şekilde ve önkoşul oluşturacak şekilde düzenlenmiştir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 10’u (% 10) “Kesinlikle katılıyorum” , 70’i (%70) “ Katılıyorum”, 14’ü (%14) “Kararsızım”, 6’sı (%6) “ Katılmıyorum”, seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğine ise katılan olmamıştır.

Bu maddeyi yorumladığımızda çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programdaki hedefler, birbirlerini tamamlayacak ve birbirinin önkoşulu olacak şekilde düzenlenmiştir. Coğrafya öğretmenlerimizin çoğunluğu bu madde için aynı görüştedirler.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri bireyin içinde bulunduğu çevreyi dikkate almıştır.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 8’i (%8) “Kesinlikle katılıyorum” , 40’ı (%40) “ Katılıyorum”, 32’si (%32) “Kararsızım”, 20’si (%20) “Katılmıyorum”, seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğine ise katılan olmamıştır.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programdaki hedefler, bireyin yaşamış olduğu çevreyi dikkate aldığı konusunda görüşlerini bildirmiştir.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri içerik ögesi ile uyumludur.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 8’i (%8) “ Kesinlikle katılıyorum” , 72’si (%72) “ Katılıyorum”, 10’u (%10) “Kararsızım”, 10’u (%10) “ Katılmıyorum”, seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğine ise hiçbir öğretmen katılmıyor.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programdaki hedefler, programın içerik boyutu ile tutarlı ve kaynaşıktır.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri öğrencilerin hem genel hem özel ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (% 6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 32'si (%32) “ Katılıyorum”, 28'si (%28) “Kararsızım”, 34'ü (%34) “ Katılmıyorum”, seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir, “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğinde görüş bildiren olmamıştır.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Kararsızım” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programdaki hedefler, öğrencilerin genel özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygunluğu açısından kararsız kalınmış diğer bir çoğunluk ise katıldığını belirtmiştir.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri hem süreç hem sonuca önem vermektedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (%6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 47'si (%47) “ Katılıyorum”, 21'i (%21) “Kararsızım”, 26'sı (%26) “ Katılmıyorum”, seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğinde görüş bildiren olmamıştır.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programdaki hedefler, hedefleri hem süreç hem sonuca önem vermektedir.

→10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirmelere olanak sağlamaktadır.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (%6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 52'si (%52) “ Katılıyorum”, 8'i (%8) “Kararsızım”, 30'u (%30) “ Katılmıyorum”, 4'ü (%4) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri

doğrultusunda programdaki hedefler, 10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirmelere olanak sağlamaktadır. Coğrafya öğretmenlerimizin çoğunluğu da kararsızım şeklinde görüş bildirmiştir.

Şekil 13: Öğretmenlerin düzenlenen 2018 10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nın "İçerik" Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

2018 YILINDA REVİZE EDİLEN COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİK ÖGESİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. 10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriği, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verir niteliktedir.	6	6	44	44	18	18	30	30	2	2
2. 10. sınıf coğrafya öğretim programının içerik boyutundaki bilgiler öğrenci tarafından kullanılabilir ve uygulanabilir niteliktedir.	6	6	48	48	18	18	26	26	2	2
3. 10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriğindeki konular sistematik bir şekilde hazırlanmış, birbirini tamamlar niteliktedir.	8	8	74	74	10	10	8	8	0	0
4. 10. sınıf coğrafya öğretim programı içerik bakımından sunulan bilgiler bilimsel açıdan yeterlidir.	6	6	76	76	10	10	8	8	0	0

<p>5. 10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriği sosyal gerçeklerle ve toplumun ihtiyaçlarına karşı duyarlı ve tutarlıdır.</p>	2	2	56	56	14	14	26	26	0	0
<p>6. 10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda her kazanım için istenilen coğrafi beceri sayısı uygun niteliktedir. (Programda; Harita Becerileri, Gözlem Becerisi, Arazi Çalışma Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi, Tablo Grafik ve Diyagram Hazırlama ve Yorumlama, Zamanı Algılama Becerisi, Kanıt Kullanma Becerisi, Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi şeklinde verilip, bu beceriler içerisinde kazanımların işlenişinde açıklamalar bölümünde istenilen coğrafi becerilerdir.)</p>	8	8	52	52	10	10	26	26	4	4
<p>7. 10.Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda ki kazanımlar programda yer alan değer ve tutumların hepsini kazandırabilecek niteliktedir. (Bu değer ve tutumlar; Dayanışma, Hoşgörü, Bilimsellik, Sevgi, Saygı, Duyarlılık, Vatanseverlik, Barış, Estetik, Sorumluluktur.</p>	10	10	44	44	10	10	28	28	8	8

“10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nın İçerik kısmı” ile ilgili ankete katılan öğretmenlerin eklemek istedikleri diğer görüş ve önerilerini ise şu şekildedir:

1. Ders sayısına göre içerik geniş.
2. İki saatlik ders için çok ağır bir içerik.
3. Öğrencinin ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak görüyorum. Yoğun bir akademik bilgi mevcut. Bu kadar bilgi yığınının aynı miktarı lisans düzeyinde farklı derslerde çok daha fazla saatte verilirken lise düzeyinde neredeyse lisansla fark olmaksızın verilmesini yanlış buluyorum.
4. İçerik yoğunluğundan dolayı derste müfredat dışında tek kelime edemiyoruz konu yetiştirmekten. Yetişmesi önemli değil diyebilirsiniz ama okul idaresi ve veliler anında hesap sorar bu yüzden müfredat ekseni gidiyorum. Yapılandırmacı yaklaşım yeni yöntemler vs bunların hepsi kağıt üzerinde kalıyor. Ben konuyu yetiştiremedikten sonra kimse başka şeylere bakmaz.
5. Çok yoğun bir bilgi bombardımanı var, düşünmeye zaman bile kalmıyor.
6. Çok uzun içerik.
7. Yoğun bir içerik var.
8. İçerikteki kısımlarda görseller yetersiz.
9. CBS adına hiç bir şey bulunmuyor.
10. İçerikler fen lisesi düzeyi için hazırlanmış gibi. Meslek lisesi grubundaki öğrencilerin seviyesi için ağır geliyor.
11. İçerik yoğunluğundan ötürü farklı metotlar uygulamaya fırsat kalmıyor.
12. İçerik çok fazla yoğun.
13. Programın ne anlatmak istediğini ah bir anlasak.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriği, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verir niteliktedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 44'ü (44) “ Katılıyorum”, 18'si (18) “Kararsızım”, 30'u (30) “ Katılmıyorum”, 2'si (2) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri bir çoğunluğu ise programın içeriğinin, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte olduğu konusunda katılmıyor.

→10. 10. sınıf coğrafya öğretim programının içerik boyutundaki bilgiler öğrenci tarafından kullanılabilir ve uygulanabilir niteliktedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 48'si (48) “ Katılıyorum”, 18'si (18) “Kararsızım”, 26'sı (26) “ Katılmıyorum”, 2'si (2) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin çoğunluğunun görüşleri doğrultusunda programın içeriği, iyi organize edilmiş sistematik bir yapı sunmaktadır. Coğrafya öğretmenlerimizin bir kısmı ise bu madde için katılmıyorum şeklindedir.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriğindeki konular sistematik bir şekilde hazırlanmış, birbirini tamamlar niteliktedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 8'i (8) “ Kesinlikle katılıyorum” , 74'ü (74) “ Katılıyorum”, 10'u (10) “Kararsızım”, 8'i (8) “ Katılmıyorum”, seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir. “Kesinlikle katılmıyorum” görüşüne ise katılan olmamıştır.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın içeriği, iyi organize edilmiş sistematik bir yapı sunmaktadır.

→10. sınıf coğrafya öğretim programı içerik bakımından sunulan bilgiler bilimsel açıdan yeterlidir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6’sı(6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 76’sı (76) “ Katılıyorum”, 10’u (10) “Kararsızım”, 8’i (8) “ Katılmıyorum”, 0’ (0) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın içeriğinde sunulan bilgiler bilimsel açıdan doğrudur.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriği sosyal gerçeklerle ve toplumun ihtiyaçlarına karşı duyarlı ve tutarlıdır.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 2’si (2) “ Kesinlikle katılıyorum” , 56’sı (56) “ Katılıyorum”, 14’ü (14) “Kararsızım”, 26’sı (26) “ Katılmıyorum”, 0’ (0) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın içeriği, sosyal gerçeklerle tutarlı ve sosyal ihtiyaçları karşılamaktadır. Coğrafya öğretmenlerimizin çoğunluğu da (26) bu madde için katılmıyorum şeklinde belirtmiştir.

→10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda her kazanım için istenilen coğrafi beceri sayısı uygun niteliktedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 8'i (8) “ Kesinlikle katılıyorum” , 52'si (52) “ Katılıyorum”, 10'u (10) “Kararsızım”, 26'sı (26) “ Katılmıyorum”, 4'ü (4) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin çoğunluğunun görüşleri doğrultusunda programın içeriği, 10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda her kazanım için istenilen coğrafi beceri sayısı uygun niteliktedir görüşündedir.

→10.Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda ki kazanımlar programda yer alan değer ve tutumların hepsini kazandırabilecek niteliktedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 10'u (10) “ Kesinlikle katılıyorum” , 44'ü (44) “ Katılıyorum”, 10'u (10) “Kararsızım”, 28'i (28) “ Katılmıyorum”, 8'i (8) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan Coğrafya öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda çoğunluk programın içeriği, 10.Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda ki kazanımlar programda yer alan değer ve tutumların hepsini kazandırabilecek niteliktedir. (Bu değer ve tutumlar; Dayanışma, Hoşgörü, Bilimsellik, Sevgi, Saygı, Duyarlılık, Vatanseverlik, Barış, Estetik, Sorumluluktur) görüşünü bildirmiştir. 28 öğretmenimiz ise katılmıyorum görüşündedir.

Şekil 14 : Coğrafya öğretmenlerinin düzenlenen 2018 10. Sınıf Coğrafya dersi öğreti programının öğretme- öğrenme süresi ögesine yönelik görüşleri

2018 YILINDA REVİZE EDİLEN COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ ÖGESİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci programın işlenmesinde ekonomiklik kazandırmıştır.	4	4	32	32	18	18	40	40	6	6
2. 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme-öğrenme süreci birden çok hedefi gerçekleştirecek niteliktedir.	5	5	51	51	15	15	29	29	0	0
3. 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci programın hedefleri ile tutarlıdır.	6	6	54	54	20	20	18	18	2	2

4. 10. sınıf coğrafya programının öğretme öğrenme boyutu kolay uygulanabilir nitelik taşımaktadır.	6	6	40	40	18	18	34	34	2	2
5. 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere hitap edebilmektedir.	6	6	36	36	24	24	30	30	4	4
6. 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci öğrencilerin etkili öğrenme gerçekleştirebilecekleri niteliğe sahiptir.	8	8	24	24	28	28	40	40	0	0
7. 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci kazanımlarla ilgili öngördüğü etkinlik uygulamaları için haftalık verilen ders saati yeterlidir.	4	4	8	8	6	6	30	30	52	52
8. 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS) uygulanabilmesi için gerekli ve yeterli şartlar mevcuttur.	4	4	18	18	14	14	24	24	40	40

“10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nın Eğitim Durumları kısmı” ile ilgili ankete katılan öğretmenlerin eklemek istedikleri diğer görüş ve önerilerini ise şu şekildedir:

1. 2 saat yetersiz bir süre. En az 3 olmalı.
2. Arazi uygulamaları için ders saati verilmelidir.
3. 10. sınıf düzeyindeki kazanım ve konu yoğunluğu ile verilen süre birbiri ile uyuşmuyor.
4. Öğretmenler için hakiki manada CBS eğitimi verilmelidir ve bu da müfredata eklenmelidir. Göstermelik olarak yapılacaksa onun da faydası olmaz.
5. Uygundur
6. CBS hiç dikkate alınmamış
7. Bu programı bu süre içinde yetiştirmek imkansız. Yetistirilse bile ancak üstün körü geçilirse mümkün olabilir
8. Farklı stil uygulamak çok mümkün olmuyor
9. Sadece sunuş yoluyla öğretim ve anlatım yöntemi
10. Arazi uygulamaları ile yakın çevreye ait bölümler yer almalı ki öğrencileri çevremizdeki yerlere götürebilelim
11. Programlar yenilikçi yaklaşımlar üzerine kurulu olsa bile bu kazanım listesi ile bize derste sadece anlatım ve soru cevap yöntemini dayatmış oluyor dolaylı yoldan.
12. Kayaçlar,Türkiye bitki örtüsü, Türkiye toprak örtüsü konularında okullarda örnek gerçek materyeller bulunmuş olması öğrenme öğretmen sürecini pozitif etkileyecektir. Bunun dışında ebadaki V Vitamin yeni nesil etkileşimli ölçme aracının pek kullanışlı olmadığını bunun yerine Seterra Quizizz Jeopardsylabs, wordwal gibi Web2 araçlarıyla öğrenme süreci desteklenirse daha faydalı olacağını düşünmekteyim.
13. CBS hiç bir şekilde yer almıyor. Öncelikle coğrafya öğretmenleri etkili bir hizmetçi CBS kursuna alınmalı ve bu konular programda göstermelik değil uygulamalı olarak yer almalıdır
14. Farklı bir stil uygulamak mümkün değil
15. Anlatım yöntemi dışında çok fazla seçenek kalmıyor yoğunluk nedeniyle

→10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci programın işlenmesinde ekonomiklik kazandırmıştır.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 4'ü (4) “ Kesinlikle katılıyorum” , 32'si (32) “ Katılıyorum”, 18'i (18) “Kararsızım”, 40'ı (40) “ Katılmıyorum”, 6'sı (6) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Diğer bir çoğunluk ise Katılıyorum (32), görüşündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın öğretme- öğrenme süreci, programın hedeflerinin gerçekleştirilebilmesinde ekonomiklik kazandırdığı konusunda görüşler farklılaşmaktadır.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme-öğrenme süreci birden çok hedefi gerçekleştirecek niteliktedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 5'i (5) “ Kesinlikle katılıyorum” , 51'i (51) “ Katılıyorum”, 15'i (15) “Kararsızım”, 29'u (29) “ Katılmıyorum”, 0' (-) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımızda çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın öğretme- öğrenme süreci, birden çok hedefi gerçekleştirebilir niteliğe sahiptir.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci programın hedefleri ile tutarlıdır.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 54'ü (54) “ Katılıyorum”, 20'si (20) “Kararsızım”, 18'i (18) “ Katılmıyorum”, 2'si (2) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın öğretme- öğrenme süreci, programın hedefleri ile tutarlıdır

→10. sınıf coğrafya programının öğretme öğrenme boyutu kolay uygulanabilir nitelik taşımaktadır.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 40'sı (40) “ Katılıyorum”, 18'i (18) “Kararsızım”, 34'ü (34) “ Katılmıyorum”, 2'si (2) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin diğer bir çoğunluğu ise (32) katılmıyorum şeklinde görüş bildirmiş bu konuda net bir görüşe ulaşamamıştır.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere hitap edebilmektedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (6) “ Kesinlikle katılıyorum” , 36'sı (36) “ Katılıyorum”, 24'ü (24) “Kararsızım”, 30'u (30) “ Katılmıyorum”, 4'ü (4) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin diğer bir çoğunluğu ise katılmıyorum görüşü ile ikiye ayrılmıştır.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci öğrencilerin etkili öğrenme gerçekleştirebilecekleri niteliğe sahiptir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 8'i (8) “ Kesinlikle katılıyorum” , 24'ü (24) “ Katılıyorum”, 28'i (28) “Kararsızım”, 40'ı (40) “ Katılmıyorum”, 0'i (-) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın öğretme- öğrenme süreci, öğrencilerin etkili öğrenmeler kazanabilmeleri için uygun bir şekilde düzenlenmemiştir

→10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci kazanımlarla ilgili öngördüğü etkinlik uygulamaları için haftalık verilen ders saati yeterlidir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 4'ü (4) “ Kesinlikle katılıyorum” , 8'i (8) “ Katılıyorum”, 6'sı (6) “Kararsızım”, 30'u (30) “ Katılmıyorum”, 52'si (52) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Kesinlikle katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın öğretme- öğrenme süreci, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte değildir.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS) uygulanabilmesi için gerekli ve yeterli şartlar mevcuttur.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 4'ü (4) “ Kesinlikle katılıyorum” , 18'i (18) “ Katılıyorum”, 14'ü (14) “Kararsızım”, 24'ü (24) “ Katılmıyorum”, 40'ı (40) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Kesinlikle katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın öğretme- öğrenme süreci, coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS) uygulanabilmesi için gerekli ve yeterli şartlar mevcut olmadığı yönünde kanıya varılmıştır.

Coğrafya öğretmenlerinin öğretme öğrenme süreci kazanımları ile ilgili ek olarak görüşleri ise ders süresi içerisinde içeriği tam olarak uygulayıp öğrenme öğretme sürecini çağdaş öğrenme stratejileri ile işlemenin zor olduğunu hem içeriğin ağır hem de ders süresinin yetersiz olduğu görüşlerini bildirmişlerdir. Birçok konu 10. Sınıf için ağır olduğu görüşü hakimdir.

Şekil 15: Coğrafya öğretmenlerinin düzenlenen 2018 10. sınıf Coğrafya dersi öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesine yönelik görüşleri

2018 YILINDA REVİZE EDİLEN COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÖGESİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
24.10. sınıf coğrafya öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesi öğrencilerin yalnızca bilişsel yönden değil aynı zamanda duyuşsal ve psiko- motor öğrenmelerinin belirlenmesine de yol göstermektedir.	6	6	42	42	18	18	18	18	16	16
25.10. sınıf coğrafya öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesi hedeflerin gerçekleştirilip gerçekleştirmediğini saptamaya hizmet etmektedir.	4	4	36	36	24	24	24	24	12	12

“10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı’nın Ölçme ve Değerlendirme kısmı” ile ilgili ankete katılan öğretmenlerin eklemek istedikleri diğer görüş ve önerilerini ise şu şekildedir:

1. Her çeşit tekniği kullanıyorum
2. En yaygın olarak test çözümü yapıyorum
3. Hepsini kullanmaya çalışıyorum.
4. Çoktan seçmeli sorular kullanıyorum
5. Performans ölçeği Yazılı sınavlar Proje ödevleri
6. Yazılı yoklama Performans ödevi
7. Yazılı yoklama Performans değerlendirme Proje Portfolyo dosyası
8. Yazılı sınavlar Performans ödevi
9. Yazılı yoklama
10. Yazılı sınav Performans ödevi
11. Yazılı sınavlar Performans değerlendirme Portfolyo dosyası
12. Yazılı sınav Performans
13. ÖGM materyal (olmazsa olmazımız), Eba akademi, (Kritik sorular çıkmış ÖSYM sorularına erişmek daha kolay kullanışlı) Quizizz Seterra Jeopardslabs, Cram bazen de Google’dan anında geri bildirim olan sanal testler
14. Yazılı yoklama Performans ölçeği Portfolyo dosyası
15. Yazılı sınavlar Performans değerlendirme
16. Yazılı Performans

→10. sınıf coğrafya öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesi öğrencilerin yalnızca bilişsel yönden değil aynı zamanda duyuşsal ve psiko- motor öğrenmelerinin belirlenmesine de yol göstermektedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 6'sı (6)“ Kesinlikle katılıyorum” , 42'si (42) “ Katılıyorum”, 18'i (18) “Kararsızım”, 18'i (18) “ Katılmıyorum”, 16'sı (16) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın ölçme ve değerlendirme süreci öğrencilerin yalnızca bilişsel öğrenmelerini değil, aynı zamanda duyuşsal ve psiko-motor öğrenmelerinin belirlenmesine de yol göstermektedir.

→10. sınıf coğrafya öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesi hedeflerin gerçekleştirilip gerçekleştirmediğini saptamaya hizmet etmektedir.

Bu madde için Coğrafya öğretmenlerinin 4'ü (4) “ Kesinlikle katılıyorum” , 36'sı (36) “ Katılıyorum”, 24'ü (24) “Kararsızım”, 24'ü (24) “ Katılmıyorum”, 12'si (12) ise “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyerek görüşlerini bildirmişlerdir.

Bu maddeyi yorumladığımız zaman çoğunluğunun “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmesi yönündedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda programın ölçme ve değerlendirme süreci Programın ölçme-değerlendirme boyutu, hedeflerin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini saptama konusunda hizmet etmektedir diyemeyiz. Öğretmenlerimizin çoğunluğu da bu madde için katılmıyorum (24) kesinlikle katılmıyorum (12) kararsızım (24) görüşünü belirtmiş bu konuda görüş ayrılığı ortaya çıkmıştır.

Coğrafya öğretmenlerimizin ölçme ve değerlendirme ögesi için ek olarak söyledikleri ise ağır olan konuları öğrencilerde kalıcı hale getirmek için çeşitli uygulamalar, oyunlar ve programlar kullandıklarını belirttiler. Test ve yazılı yoklama şeklinde uygulanan ölçekler uyguladıkları görülmüştür.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde elde edilen bulgulardan hareketle 2018 Coğrafya Dersi Öğretim programının hedefler, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme boyutları ilgili araştırmalar kısmında yer alan çalışmalar ile birlikte ele alınıp tartışılmıştır

5.1. Tartışma ve Sonuç

Coğrafya öğretmenlerinin düzenlenen 2018 Coğrafya dersi öğretim programının hedefler boyutuna ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi

1. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri, eğitim felsefesine ve toplum yapısına uygun bulmaktadır.
2. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri açık ve anlaşılır bulmaktadır.
3. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri birbirini tamamlayacak şekilde ve önkoşul oluşturacak şekilde düzenlendiği görüşündedir.
4. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri bireyin içinde bulunduğu çevreyi dikkate aldığı görüşündedir.
5. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri içerik ögesi ile uyumlu olduğu görüşündedir.
6. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri öğrencilerin hem genel hem özel ihtiyaçlarına göre belirlenmiş olmadığı görüşündedir fakat 32 öğretmenimiz ise uygun olduğu görüşündedir.
7. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri hem süreç hem sonuca önem vermektedir görüşündedir.

Anket soruları dışında Coğrafya öğretmenlerine hedef ögesi ile eklemek istedikleri sorulmuştur ve şu şekilde görüşleri sürülmüştür:

- Haftalık 2 saat ders saatinin az olduğu,
- Bazı konularda gereksiz ayrıntıların olduğu,
- Bazı konular gereksiz tekrar edildiği göller, bitki örtüsü gibi, birleştirilebileceği,
- 10.sınıf konuları azaltılması gerektiği
- Sadece bilgi boyutunda yer alan detay konular yerine (örneğin lise düzeyinde bir öğrencinin regosol toprakları, rendzina toprakları ...) daha hayatın içinde yer alabilecek coğrafya konuları öne çıkarılması gerektiği
- Toprak, Su ve Bitki konuları çok ayrıntılı verildiği
- Aynı kitap içerisinde Türkiye deprem haritası tam 4 defa yer alıyor bunun gibi pek çok şey dikkat edilmediği,
- O kadar çok hedef eklenmiş ki bundan dolayı süre sıkıntısı var. Mesela bütün dış kuvvetler konuları toplamda 4 ders saatinde nasıl biteceğini ayarlamamanın zor olduğu,
- Fiziki coğrafya konuları aşırı uzatılmış, konu yoğunluğu aşırı olduğu
- Hedefler meslek lisesi için oldukça ağır olduğu
- Yıllardır yazıp sorunları dile getiriyoruz ama seslerinin bir türlü duyulmadığı. Verilmesi istenen konular ile sürenin uyumunun olmadığı görüşlerini eklemiştirler.

Akkuş (2008), “Coğrafya Dersi Öğretim Programının (2005) Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada; Programın “hizmet içi kurs ve seminerlere katılma” durumuna göre öğretmen görüşlerinde farklılığı araştırmış ve sonucunda öğretmenlerin görüşlerinde hizmet içi kurs ve seminerlere katılanlar için olumlu bir şekilde etkilediği tespit vurgulanmıştır. Bu sonuçta göstermektedir ki programın başarısı o programın en iyi şekilde tanıtılması ile mümkün olmaktadır.

Kazan (2020) “Ortaöğretim IX. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı”nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)” adlı araştırma Öğretmenlerin IX. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı”nın uygulamasıyla ilgili verilen öğretmen eğitim faaliyetlerini yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu IX. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı”nın felsefesi ile yetiştirildikleri sistem arasında büyük ölçüde farklılık görmektedirler.

Kazan (2020) “Ortaöğretim IX. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı”nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)” adlı araştırma hedeflerin eğitim felsefesine uygun olduğu, eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak yeterlilikte olduğunu düşünmektedir. Programı’nın dilinde açık, sade ve anlaşılır gelmeyen yönlerin olduğu, görülmektedir. Programı’nın bütün liselerde uygulanabilir nitelikte olduğu, öğrencilerin günlük yaşamında karşılaştığı soruları çözebilecek nitelikte hazırlandığını düşünmemektedir. Programı’nın “geneli ve genel amaçları” ögesine ilişkin görüşlere ilave olarak; ders saatinin artırılması hedeflere ulaşmada daha iyi olacağı, genel hedeflerin üniversite giriş sınavlarına uygun olmadığı, programı açıklayan kılavuz kitaplarda hedeflerin de ayrıntılı şekilde belirtilmesi gerektiği düşünceleri de görülmektedir.

Coğrafya öğretmenlerinin düzenlenen 2018 Coğrafya dersi öğretim programının içerik boyutuna ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi

1. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriği, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verir niteliktedir fakat ikinci bir çoğunluk ise cevap verir nitelikte olmadığı görüşündedir.
2. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının içerik boyutundaki bilgiler öğrenci tarafından kullanılabilir ve uygulanabilir nitelikte olduğu görüşündedir.
3. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriğindeki konular sistematik bir şekilde hazırlanmış, birbirini tamamlar nitelikte olduğu görüşündedir.
4. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programı içerik bakımından sunulan bilgiler bilimsel açıdan yeterlidir görüşündedir.
5. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriği sosyal gerçeklerle ve toplumun ihtiyaçlarına karşı duyarlı ve tutarlı olduğu görüşündedir.
6. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı’nda her kazanım için istenilen coğrafi beceri sayısı uygun nitelikte olduğu görüşündedir.

7. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10.Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda ki kazanımlar programda yer alan değer ve tutumların hepsini kazandırabilecek nitelikte olduğu görüşündedir.

Anket soruları dışında Coğrafya öğretmenlerine içerik ögesi ile eklemek istedikleri sorulmuştur ve şu şekilde görüşler ileri sürülmüştür:

- İki saatlik ders için çok ağır bir içerik olduğu,
- Öğrencinin ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak olduğu. Yoğun bir akademik bilgi mevcut olduğu. Bu kadar bilgi yığınının aynı miktarı lisans düzeyinde farklı derslerde çok daha fazla saatte verilirken lise düzeyinde neredeyse lisansla fark olmaksızın verilmesini yanlış bulunduğu,
- İçerik yoğunluğundan dolayı derste müfredat dışında tek kelime edilemediği konu yetiştirmekten.Yapılandırmacı yaklaşım yeni yöntemler vs bunların hepsi kağıt üzerinde kaldığı.
- Çok yoğun bir bilgi bombardımanı var, düşünmeye zaman bile kalmadığı,
- İçerikteki kısımlarda görseller yetersiz olduğu,
- CBS adına hiç bir şey bulunmadığı,
- İçerikler fen lisesi düzeyi için hazırlanmış gibi. Meslek lisesi grubundaki öğrencilerin seviyesi için ağır geldiği,
- İçerik yoğunluğundan ötürü farklı metotlar uygulamaya fırsat kalmadığı, yönünde görüşlerini eklemişlerdir

Kazan (2020) “Ortaöğretim IX. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı”nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)” adlı araştırma programda yer alan hedef ve kazanımların verilmiş sıralamasının tümünü uygun bulmamakta, hedeflerin birbiri ile tutarlı şekilde düzenlendiği düşüncesine kısmen katılmaktadırlar. hedeflerin önemine uygun şekilde dağılım gösterdiği düşüncesine tamamen katılmadıkları görülmektedir. IX. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nın önceden beri sürekli eleştirilen bilgi yükü azalmamıştır görüşündedir.

Şahin (2001a), “Orta öğretim Coğrafya Müfredatı Hakkında Bir Araştırma” adlı çalışmasında “Ankete katılan öğretmenlerin %94.1'i coğrafya I dersi için ayrılan ders saatinin yetersiz olduğu ve bununla birlikte Coğrafya I'in temel ders niteliğinde olması

nedeniyle konuların tamamının okutulması gerektiğini belirtmişlerdir ders saatinin yetersizliği konusundaki bulgular araştırma bulgularını desteklemektedir.

Coğrafya öğretmenlerinin düzenlenen 2018 Coğrafya dersi öğretim programının öğretme ve öğrenme süreci boyutuna ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi

1. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci programın işlenmesinde ekonomiklik kazandırmıştır görüşüne katılmamış fakat ikinci bir çoğunluk ise bu görüşe katılmıştır. Yani bu konuda net bir ifade kullanılamamaktadır.
2. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme-öğrenme süreci birden çok hedefi gerçekleştirecek niteliktedir görüşü hakimdir.
3. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci programın hedefleri ile tutarlıdır görüşü hakimdir.
4. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya programının öğretme öğrenme boyutu kolay uygulanabilir nitelik taşımaktadır fakat yine diğer bir çoğunluk ise bu görüşe katılmadığını belirtmiştir.
5. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere hitap edebilmektedir yine bunun yanı sıra uygun olmadığı görüşü de hakimdir.
6. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci öğrencilerin etkili öğrenme gerçekleştirebilecekleri niteliğe sahiptir görüşü hakimdir.
7. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci kazanımlarla ilgili öngördüğü etkinlik uygulamaları için haftalık verilen ders saati yeterli olmadı görüşü hakimdir.

Anket soruları dışında Coğrafya öğretmenlerine öğretme ve öğrenme süreci ögesi ile eklemek istedikleri sorulmuştur ve şu şekilde görüşler ileri sürülmüştür:

- 2 saat yetersiz bir süre olduğu, en az 3 olması gerektiği,
- Arazi uygulamaları için ders saati verilmesi gerektiği,

- 10. sınıf düzeyindeki kazanım ve konu yoğunluğu ile verilen süre birbiri ile uyuşmadığı,
- Öğretmenler için hakiki manada CBS eğitimi verilmesi gerektiği ve bu da müfredata eklenmesi gerektiği,
- CBS hiç dikkate alınmadığı,
- Bu programı bu süre içinde yetiştirmek imkansız olduğu, Yetiştirilse bile ancak üstün körü geçilirse mümkün olabileceği,
- Farklı stil uygulamak çok mümkün olmadığı,
- Sadece sunuş yoluyla öğretim ve anlatım yöntemine uygun olduğu,
- Arazi uygulamaları ile yakın çevreye ait bölümler yer almalı ki öğrencileri çevredeki yerlere götürebileceği,
- Programlar yenilikçi yaklaşımlar üzerine kurulu olsa bile bu kazanım listesi ile derste sadece anlatım ve soru cevap yöntemini dayatmış oluyor dolaylı yoldan,
- Kayaçlar,Türkiye bitki örtüsü, Türkiye toprak örtüsü konularında okullarda örnek gerçek materyeller bulunmuş olması öğrenme öğretmen sürecini pozitif etkileyeceği. Bunun dışında eba'daki Vitamin yeni nesil etkileşimli ölçme aracının pek kullanışlı olmadığını bunun yerine Seterra Quizizz Jeopardsylabs, wordwal gibi Web2 araçlarıyla öğrenme süreci desteklenirse daha faydalı olacağını,
- 13.CBS hiç bir şekilde yer almadığı. Öncelikle coğrafya öğretmenleri etkili bir hizmetçi CBS kursuna alınmalı ve bu konular programda göstermelik değil uygulamalı olarak yer almadığı,
- 14.Farklı bir stil uygulamak mümkün olmadığı,
- Yoğunluk nedeni ile anlatım yöntemi dışında çok fazla seçenek kalmadığı , görüşündedir.

Özcan (2008) Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan programa göre dokuzuncu Sınıf Coğrafya Derslerinde Etkinliklerin Hedefe Ulaşma Düzeyi ile ilgili Coğrafya Öğretmenlerinin Görüşleri (Konya / Ereğli İlçe Örneği) çalışmasında Yıllık eğitim süresi ve ders saatleri, etkinliklerin uygulanması için yeterli midir? sorusunu yöneltilmiştir. Öğretmenler ise bu soruya önemli gördükleri eksik yönleri ve önerileri belirtmişlerdir. Çalışma

öğretmenlerin programın ders saati konusundaki eksikliğini dile getirmiştir. Öğretmenler Ders Saatleri Artırılmalı” tespitinde bulunmuştur.

Kazan (2020) “Ortaöğretim IX. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı”nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)” adlı araştırma Öğretmenler, IX. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı”nda toplam 31 kazanım bulunmasına rağmen kazanımların bir yıllık ders süresinde gerçekleştirilebilecek nitelikte olduğunu düşünmemektedir. Ayrıca öğretmenlerde, kazanımlarla ilgili Program”ın hedeflediği etkinlikler için haftalık 2 saatin yeterli olmadığı ve öğrencilerin düzeyine uygun olmadığı görüşündedir.

Coğrafya öğretmenlerinin düzenlenen 2018 Coğrafya dersi öğretim programının ölçme ve değerlendirme süreci boyutuna ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi

1. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesi öğrencilerin yalnızca bilişsel yönden değil aynı zamanda duyuşsal ve psiko- motor öğrenmelerinin belirlenmesine de yol göstermektedir görüşündedir.
2. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğuna göre 10. sınıf coğrafya öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesi hedeflerin gerçekleştirilip gerçekleştirmediğini saptamaya hizmet etmektedir görüşü hakimdir.

Anket soruları dışında Coğrafya öğretmenlerine öğretim ve öğrenme süreci ögesi ile eklemek istedikleri sorulmuştur ve şu şekilde görüşleri sürülmüştür:

- Her çeşit tekniği kullanıldığı
- En yaygın olarak test çözümü yapıldığı,
- Hepsini kullanmaya çalışıldığı,
- Çoktan seçmeli sorular kullanıldığı,
- Performans ölçeği Yazılı sınavlar Proje ödevleri kullanılabilceği,
- Yazılı yoklama Performans değerlendirme Proje Portfolyo dosyası

ÖGM materyal (olmazsa olmazımız), Eba akademi, (Kritik sorular çıkmış ÖSYM sorularına erişmek daha kolay kullanışlı) Quizizz Seterra Jeopardslabs, Cram bazen de Google’ dan anında geri bildirim olan sanal testler, yönünde görüşleri eklemiştirlerdir.

Gümüş (1993), “Orta öğretim Kurumlarında Coğrafya Öğretimi” isimli çalışmasında - Öğrenciler ve öğretmenlerin verdiği yanıtlara göre, öğretmenler coğrafya öğretiminde geleneksel metodları kullanmaktadırlar.

Öğretmenler test tekniğinin de üniversite sınavına destek oluşturması için kullanılmasında fayda olduğunu, öğretmenlerin bazıları kullandığını, fakat bu tekniğin kullanımında da ekonomik zorluklar ve kopya çekmeye yol açtığı gibi nedenlerle çok tercih edilmediğini belirtmiştir Aladağ (2003)

Ulaşılan sonuçlar (Aladağ 2003) ulaştığı sonuçlar ile yakınlık göstermektedir. Şahin (2001a), “Orta öğretim Coğrafya Müfredatı Hakkında Bir Araştırma” adlı çalışmasında Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğunun coğrafya I dersi için ayrılan saatin yetersiz olduğu belirtmiştir. Bu sonuçlar araştırmanın sonuçlarıyla uyumaktadır..

5.2. Öneriler

Düzenleme yapılan 2018 coğrafya öğretim programının uygulanmasında yaşanan sorunların öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi ve öğretmenlerden alınan fikirler doğrultusunda bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlara bağlı olarak bazı öneriler geliştirilmiştir:

Öğretim Programı hedefleri incelendiğinde ortaya çıkan sonuç; Coğrafya öğretmenlerinin çoğu bu programın hedefleri ile ilgili olumlu görüş belirtmişlerdir. 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programında yer alan hedeflerin, eğitim felsefesine ve toplum yapısına uygun bulunduğu, hedeflerin açık ve anlaşılır olduğu, hedeflerin birbirini tamamlar şekilde ve ön koşul oluşturacak şekilde düzenlendiği, bireyin içinde bulunduğu çevreyi iyi şekilde yansıtıldığı, hedeflerin içerik ögesi ile uyumlu olduğu, hedefler hem genel hem özel ihtiyaçlara göre belirlenmiş olduğu, hedeflerin hem sonuç hem sürece göre önem verdiği sonucuna ulaşılmış. Sadece programın ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirmede yeterli olduğu konusu dışında genel olarak hedef ögesini yeterli bulmuşlardır. Ek olarak ise hedeflerin çok yoğun olduğunu, eşit dağılmadığını ve okul türlerine göre düşünüldüğü zaman meslek liselerine göre ağır hedefler olduğu görüşleri bulunmaktadır. Bu düşüncelere istinaden hedefler coğrafya ders içi ve ders dışı hedefler eklenmeli, tüm lise grupları seviyesine uygun hedefler olmalıdır.

Öğretim Programı içerik bölümü incelendiğinde ortaya çıkan sonuç; içeriğin öğrenci tarafından kullanılabilir ve uygulanabilir olduğu, konuların sistematik şekilde hazırlanmış olduğu, konuların bilimsel açıdan yeterli olduğu hatta fazla bile olduğu, sosyal gerçeklere ve

toplum yapısına uygun olduğu, her kazanım için istenilen coğrafi becerinin yeterli olduğu, kazanımları ve değerleri yansıtabilecek nitelikte olduğu görüşleri hakimdir genel olarak fakat içeriğin öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına uygunluğu konusunda net ayırım olmamakla birlikte görüş ayrılıkları vardır. Ek olarak ise içeriğin çok yoğun olduğunu ve akademik bilginin fazlalığı bu yüzden zaten kısa olan sürede konuların yetişmesi ve anlaşılmasında sorunlar yaşandığı görüşleri vardır. Görsellerin yetersizliği ve içerik yoğunluğundan ötürü farklı metotların kullanılmasında sorunların yaşandığı görüşleri ile CBS ile ilgili bilgilerin yetersiz ve donanım eksikliği olduğu görüşleri eklenmiştir. İçerik ögesi ciddi anlamda gözden geçirilmeli, yoğunluğu azaltılmalı ve gereksiz ayrıntılar düzenlenmelidir.

Öğretim Programı öğrenme öğretme süreci incelendiğinde ortaya çıkan sonuç; sürecin birden çok hedefi gerçekleştirir nitelikte olduğu, hedeflerle tutarlı olduğunu düşünürken bunun yanı sıra öğrenme öğretme sürecinin programın işlenmesinde ekonomiklik kazandırmadığını, kolay uygulanabilir olmadığı, farklı öğrenme stilleri olan öğrencilere yeterince hitap etmediği, etkili öğrenme sağlayacak niteliğe sahip olmadığı, bu süreç için yeterli ders saatinin olmadığı görüşleri vardır. Ek olarak ise arazi uygulaması için yeterli saatin olması gerektiği ayrıca farklı öğrenme öğretme metotları içinde yeterli saatin olması gerektiği görüşleri ile cbs için yeterli donanım ve sınıfların olması gerektiği, programın yenilikçi yaklaşımla hazırlansa bile kazanım listesi ile verilen ders saati ile sadece anlatım ve soru cevap tekniği kullanılabildiği görüşleri vardır. Eba uygulamaların yetersiz olduğu seterra geography, wordwal, web2 uygulamalar ile süreç desteklenirse daha faydalı olur eklenmiştir. Eğitim durumları öğesi ders saati azlığında dolayı ve içeriğin yoğunluğundan ötürü aksadığı için bahsedilen 2 öğe düzenlendiği zaman eğitim durumları öğesi de aktif öğretim yöntemleri uygulanabilir hale gelebilir.

Öğretim Programı ölçme ve değerlendirme süreci incelendiğinde ortaya çıkan sonuç; ölçme ve değerlendirme sürecinin yalnızca bilişsel yönden değil hem duyuşsal hem de psiko-motor becerilerin belirlenmesinde yol gösterdiği görüşündeler fakat hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğini saptamaya hizmet ettiği konusunda farklı görüşler mevcuttur geliştirilebilir olarak ele alınabilir. Ek olarak ise öğretmenlerimiz içerik yoğunluğu ve süre azlığından dolayı anlatım ve soru cevap tekniği kullanıp farklı yönlerden ele alamadıkları için ölçme aracı ve ek öğrenme olarak performans ödevlerini uygulamaktadır bunların yanı sıra yazılı sınav, çoktan seçmeli test, proje ödevleri ile öğrencilerin hazırlamış olduğu meteryal , eba akademi testleri ve online testlerde kullanılmaktadır .Ölçme ve Değerlendirme öğesi ile herhangi bir sıkıntı bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

Aladağ, C. (2003). Profili ve Öğretmen Görüşleri Işığında Müfredat Değerlendirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü . Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi: Konya

Açıkgöz, K.Ü. (2005). Aktif Öğrenme. (7. basım). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları

Açıkgöz, K.Ü. (2006). Aktif Öğrenme. İzmir: Biliş Yayınları

Akbaş, Y. ve Diğerleri, 2003, Milli Eğitim Dergisi Sayı: 157 Ankara.

ÂLİM, Mete; Dokuzuncu Sınıf Coğrafya Öğretim Programının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, 2003, Erzurum.

ÂLİM, Mete; GİRGİN, Mustafa; Öğretmen Ve Öğrenci Görüşlerine Göre 9. Sınıf Coğrafya Derslerinde Yararlanılan Araç-Gereçler İle Materyal Ve Öğretim Yöntemleri, Doğu Coğrafya dergisi, Sayı: 12, 2004, Konya.

ARTVİNLİ, Eyüp; BULUT, İhsan; KILIÇARSLAN, Aydın; Trabzon'daki Liselerde Coğrafya Öğretmenlerinin Etkili Öğretme Ve Ders İşleme Becerilerinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Doğu Coğrafya dergisi, Sayı: 10, 2003, Konya.

ARTVİNLİ, Eyüp; Coğrafya Öğretmenlerinin Etkili Öğretme ve Ders Anlatmadaki Yeterliliği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000, Trabzon

Clifford, J.N., (2002). The future of Geography: when the whole is less than the sum of its parts. Geoforum, pp.431-436, Nottingham.

Clason, D. L. ve Dormody, T. J. (1994). Analyzing data measured by individual Likert-type items. Journal of Agricultural Education, 35(4).

Demirel, Ö. (2003). Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme. (5. basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2007). Eğitimde program geliştirme (10. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2011). Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya. (17. bs). Ankara: Pegem Akademi.

Demirel, Ö.(2005). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö.(2005). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Doğanay, H. (1989). Coğrafya ve Liselerimizde Coğrafya Öğretim Programları. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Coğrafya Bilim Uygulama Kolu Coğrafya Araştırmaları Dergisi, 1.

Doğanay, H. (1993). Coğrafya’da Metodoloji Genel Metodlar ve Özel Öğretim Metodları. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Erden, M. (1998). Eğitimde Program Değerlendirme. (3.basım). Ankara: Anı Yayıncılık.

ERTÜRK, Mustafa; GİRĞİN, Mustafa; Standartları Bakımından Coğrafya Müfredat Programlarının Karşılaştırılması, Doğu Coğrafya dergisi, Sayı:13, 2005, Konya.

ENGİN, İdris; AKBAŞ, Yavuz; GENÇTÜRK, Ebru; I. Türk Coğrafya Kongresinden Günümüze Liselerimizde Müfredat Programlarındaki Değişimler, Milli Eğitim dergisi, Sayı,157, 2003, Ankara. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/157/ergin.htm> (12.12.2005)

Geçit, Y. (2008). Cumhuriyetten Günümüze (1923–2005) Lise Coğrafya Müfredat Programının (Öğretim Programının) İncelenmesi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.

Gelen, İ. ve Beyazıt, N. (2007). Eski ve yeni ilköğretim programları ile ilgili çeşitli görüşlerin karşılaştırılması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 51(51), 457-476.

G, Kazan, N. (2020). Ortaöğretim IX. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Yaşanan Sorunların Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği).

GİRGİN, Mustafa; Neden Coğrafya Öğreniyoruz? Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı: 5,2001, Konya.

Karakaya, İ. (2011). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıöğen (Ed.). Bilimsel araştırma yöntemleri içinde (ss.57-83). Ankara: Anı Yayıncılık.

Karasar, Niyazi. (2007) Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Turani İ. , Şimşek, Ü. Aslan, H. (2015) Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert-Tipi Soruların Kullanımı ve Analizi.

MEB (2005). Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı

MEB (2020). Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı

MEB Tebliğler Dergisi, 1971, Cilt: 34, Sayı: 1652.

MEB Tebliğler Dergisi, 1971, Tarih: 22 Mart 1973, Sayı: 4652.

MEB Tebliğler Dergisi, 1973, Tarih: 21 Ocak 1974, Sayı: 1775.

MEB Tebliğler Dergisi, 1982, Tarih: 20 Aralık 1982, Sayı: 2128.

MEB Tebliğler Dergisi, 1983, Tarih: 29 Ağustos 1983, Sayı: 2146.

MEB TTKB, 1971, Karar Sayı:110.

MEB TTKB, 1971, Karar Sayı:110.

MEB TTKB, 1982, 19.11.1982 Ve 156 Sayılı Kararı.

MEB TTKB, 1992, 09.09.1992 ve 277 Sayılı Kararı

MEB TTKB, 1992, 190 Sayılı Karar.

MEB, (2005). Coğrafya Dersi Öğretim Programı.

Şahin, B. (2019). 2005 ve 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programlarına Yönelik Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi.

Şahin, C. (2006). Milli Eğitim Bakanlığınca Hazırlanan 2005 Yılı Coğrafya Dersi Öğretim Programı Hakkında Görüşler ve Öneriler. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26, (3), 279-304.

TDK (2018). Türkçe Sözlük.

Top, Erol (2009). Ortaöğretim Dokuzuncu Sınıf Coğrafya Ders Kitaplarının Niteliği Hakkında Öğretmen Görüşlerinin Tespit Edilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 47.

Turgut, M. F., & Baykul, Y. (2013). Eğitimde ölçme ve değerlendirme (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Varış, F. (1994). Eğitimde program geliştirme. Ankara: Alkım Yayıncılık.

Gümüş, N., (1993), Orta öğretim Kurumlarında Coğrafya Öğretimi. D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Özcan,Ö. (2000). Genel Fiziki Coğrafya.Zambak Yayınevi.İZMİR.

Şahin, C. (2001a). Orta Öğretim Coğrafya Müfredat Programı Hakkında Bir Araştırma. Marmara Coğrafya Dergisi Cilt 2 Sayı 3 Sayfa: 126-138.İstanbul.

Şahin, C. (2001b), Orta Öğretim Coğrafya Öğretmenlerinin Meslekî Sorunları Hakkında Bir Araştırma. Marmara Coğrafya Dergisi.Cilt 2i Sayı 3i Sayfa: 60-70. İstanbul.

EKLER

EK 1. Veri Toplama Aracı

I. BÖLÜM

KİŞİSEL VE MESLEKİ BİLGİLERİNİZ:

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Görev Yaptığınız İlçenin Adı:

3. Görevli Olduğunuz Okul Türü:

Genel Lise Meslek Lisesi (Her türde) Anadolu Lisesi Proje Okulu

4. Öğrenim Durumunuz:

Eğitim Enstitüsü veya Eğitim Fakültesi Fen-Edebiyat Fakültesi Lisans Üstü
(Y. Lisans veya Doktora)

5. Öğretmenlikteki Hizmet Süreniz:

1-5 Yıl 6-10 Yıl 11-15 Yıl 16-20 Yıl 20 Yıl ve Üzeri

6. Haftada Kaç Saat Coğrafya Dersi Okutuyorsunuz:

15 Saat ve Daha az 16-24 Saat 25 Saat ve Üzeri

7. Okulunuzdaki Sınıfların Ortalama Mevcudu:

25 ve daha az 26-35 arası 36 ve üzeri

8. 2020 Coğrafya Öğretim Programını İncelediniz mi?

Evet Hayır

2018 YILINDA REVİZE EDİLEN COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ HEDEF ÖGESİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	KESİNLİKLE KATILYORUM	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
1.10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri, eğitim felsefesine ve toplum yapısına uygundur.					
2. 10.sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri açık ve anlaşılır şekildedir.					
3. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri birbirini tamamlayacak şekilde ve önkoşul oluşturacak şekilde düzenlenmiştir.					
4. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri bireyin içinde bulunduğu çevreyi dikkate almıştır.					

5. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri içerik ögesi ile uyumludur.					
6. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri öğrencilerin hem genel hem özel ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.					
7. 10. sınıf coğrafya öğretim programının hedefleri hem süreç hem sonuca önem vermektedir.					
8. 10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirmelere olanak sağlamaktadır					

“ Hedef süreci”yle ilgili diğer görüş ve önerilerinizi lütfen buraya yazınız:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2018 YILINDA REVİZE EDİLEN COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİK ÖGESİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	KESİNLİLE KATILYORUM	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	KESİNLİLE KATILMIYORUM
9. 10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriği, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verir niteliktedir.					
10. 10. sınıf coğrafya öğretim programının içerik boyutundaki bilgiler öğrenci tarafından kullanılabilir ve uygulanabilir niteliktedir.					
11. 10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriğindeki konular sistematik bir şekilde hazırlanmış, birbirini tamamlar niteliktedir.					

<p>12.10. sınıf coğrafya öğretim programı içerik bakımından sunulan bilgiler bilimsel açıdan yeterlidir.</p>					
<p>13.10. sınıf coğrafya öğretim programının içeriği sosyal gerçeklerle ve toplumun ihtiyaçlarına karşı duyarlı ve tutarlıdır.</p>					
<p>14.10. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda her kazanım için istenilen coğrafi beceri sayısı uygun niteliktedir. (Programda; Harita Becerileri, Gözlem Becerisi, Arazi Çalışma Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi, Tablo Grafik ve Diyagram Hazırlama ve Yorumlama, Zamanı Algılama Becerisi, Kanıt Kullanma Becerisi, Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi şeklinde verilip, bu beceriler içerisinden kazanımların işlenişinde açıklamalar bölümünde istenilen coğrafi becerilerdir.)</p>					

<p>15.10.Sınıf Coğrafya Öğretim Programı'nda ki kazanımlar programda yer alan değer ve tutumların hepsini kazandırabilecek niteliktedir. (Bu değer ve tutumlar; Dayanışma, Hoşgörü, Bilimsellik, Sevgi, Saygı, Duyarlılık, Vatanseverlik, Barış, Estetik, Sorumluluktur</p>					
---	--	--	--	--	--

“İçerik süreci”yle ilgili diğer görüş ve önerilerinizi lütfen buraya yazınız:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

<p>2018 YILINDA REVİZE EDİLEN COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETME- ÖĞRENME SÜRECİ ÖGESİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ</p>	<p>KESİNLİKLE KATILYORUM</p>	<p>KATILYORUM</p>	<p>KARARSIZIM</p>	<p>KATILMIYORUM</p>	<p>KESİNLİKLE KATILMIYORUM</p>
<p>16.10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci programın işlenmesinde ekonomiklik kazandırmıştır.</p>					
<p>17.10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme- öğrenme süreci birden çok hedefi gerçekleştirecek niteliktedir.</p>					
<p>18.10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci programın hedefleri ile tutarlıdır.</p>					

<p>19.10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme boyutu kolay uygulanabilir nitelik taşımaktadır.</p>					
<p>20.10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere hitap edebilmektedir.</p>					
<p>21.10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci öğrencilerin etkili öğrenme gerçekleştirebilecekleri niteliğe sahiptir.</p>					
<p>22.10. sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci kazanımlarla ilgili öngördüğü etkinlik uygulamaları için haftalık verilen ders saati yeterlidir.</p>					
<p>23.10.sınıf coğrafya öğretim programının öğretme öğrenme süreci Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS) uygulanabilmesi için gerekli ve yeterli şartlar mevcuttur.</p>					

“ Öğrenme – Öğretme Süreci”yle ilgili diğer görüş ve önerilerinizi lütfen buraya yazınız:

.....

.....

.....

.....

2018 YILINDA REVİZE EDİLEN COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÖGESİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	KESİNLİKLE KATILYORUM	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
24.10. sınıf coğrafya öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesi öğrencilerin yalnızca bilişsel yönden değil aynı zamanda duyuşsal ve psiko- motor öğrenmelerinin belirlenmesine de yol göstermektedir.					

25.10. sınıf coğrafya öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesi hedeflerin gerçekleştirilip gerçekleştirmediğini saptamaya hizmet etmektedir.					
--	--	--	--	--	--

“ Ölçme ve Değerlendirme süreci”yle ilgili diğer görüş ve önerilerinizi lütfen buraya yazınız:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EK 2. 10.SINIF COĞRAFYA KAZANIM VE AÇIKLAMALAR

10.1. DOĞAL SİSTEMLER

10.1.13. Türkiye’deki toprakların dağılışını etkileyen faktörler ile toprak tiplerini ilişkilendirir.

10.1.15. Bitki toplulukları ve türlerini genel özelliklerine göre sınıflandırır.

10.1.16. Bitki topluluklarının dağılışı ile iklim ve yer şekillerini ilişkilendirir.

10.1.17. Türkiye’deki doğal bitki topluluklarının dağılışını yetiştirme şartları açısından analiz eder. Türkiye’deki endemik ve relict bitkilerin dağılışı, önemi ve korunması gerekliliği üzerinde durulur.

10.2. BEŞERİ SİSTEMLER

10.2.1. İstatistiki verilerden yararlanarak nüfus özellikleri ve nüfusun önemi bulunur.

a) Nüfus artış ve azalışının olumlu ve olumsuz etkilerine örnek ülkeler üzerinden örnekler verilir.

b) Nitelikli genç nüfusun ülkelerin kalkınmasındaki önemi vurgulanır.

c) Nüfus artış hızı ile ülkelerin kalkınması arasındaki ilişkiye yer verilir.

10.2.3. Nüfusun dağılışı üzerinde etkili olan faktörler ile dünya nüfusunun dağılışını ilişkilendirir.

Nüfus yoğunluğunu hesaplama yöntemlerinden sadece “Aritmetik Nüfus Yoğunluğu”na yer verilir.

10.2.4. Nüfus piramitlerinden hareketle nüfusun yapısıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.

a) Temel nüfus piramitlerinin özellikleri verilir.

b) Nüfus piramidi oluşturulması sağlanır.

10.2.6. Türkiye’de nüfusun dağılışını, nüfusun dağılışında etkili olan faktörler açısından

değerlendirir.

10.2.7. Güncel verilerden yararlanarak Türkiye nüfusunun yapısal özelliklerini analiz eder. Türkiye nüfusunun cinsiyet yapısı verilirken toplumsal cinsiyet adaleti ve eşitliğine değinilir.

10.2.8. Tarihî metin, belge ve haritalardan yararlanarak dünyadaki göçlerin nedenleri ve sonuçları hakkında çıkarımlarda bulunur.

a) Tarihteki önemli Türk göçlerinin sebepleri üzerinde durulur.

b) Güncel mülteci göçlerine yer verilir.

10.2.9. Türkiye'deki göçleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.

a) Cumhuriyet'ten günümüze gerçekleşen iç ve dış göçlerin ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerine yer verilir.

b) Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan topluluklara karşı saygılı ve paylaşımcı bir tutum sergilemenin gerekliliği vurgulanır.

10.3. KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

10.3.1. Uluslararası ulaşım hatlarını bölgesel ve küresel etkileri açısından analiz eder.

İstanbul'daki 3. Hava Limanı ve Kanal İstanbul projelerinin bölgesel ve küresel etkilerine yer verilir.

10.4. ÇEVRE VE TOPLUM

10.4.1. Afetlerin oluşum nedenlerini ve özelliklerini açıklar.

Coğrafi problemlerin çözümünde CBS ve diğer mekânsal teknolojilerden yararlanıldığına dair örneklere yer verilir.

10.4.2. Afetlerin dağılışı ile etkilerini ilişkilendirir.

10.4.3. Türkiye'deki afetlerin dağılışı ile etkilerini ilişkilendirir.

10.4.4. Afetlerden korunma yöntemlerini açıklar.

- a) Farklı ülkelerde doğal afetlere karşı yapılan uygulamalara yer verilir.
- b) Ülkemizde depremler başta olmak üzere, afetlere karşı bilinç oluşturma'nın önemi üzerinde durulur.
- c) Afetlerin meydana gelme sürecinde bireylere düşen sorumluluklara değinilir.